

Uhked mõisad lähevad müüki

AS Hoolekandeteenused pani enam-pakkumisele neli ajalooväärtuslikku mõisat, kus seni oli hooldekodu. lk 11

Liikluses tuleb ohtlik aeg koos pimedusega

Politsei andmeil on laste pärast põhjust muretse-da mitte niivõrd kooli-aasta alguses, kuivõrd siis, kui õhtud hakkavad pimedaks minema. lk 9

Eesti küps demokraatia

Riik dikteerib ellu-jäämiseks omad tingimused. Jälle käib venestamine ja riik üritab peale suruda ka tervisefašismi, kirjutab kirjanik Indrek Hargla. lk 4

Puudega olümplaste dopinguvõtted

Puhas pole isegi inva-sport ja kuldse medali nimel on osa paraolümpial võistlejaid valmis võigasteks ja ohtlikeks enesevigastusteks. lk 15

**Kõik
tordid
-25%**

Üks mure vähem!

 PRISMA

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROOT | VÄLISMAAL 2,10 EUROOT | NR 201 | NELJAPÄEV, 30. AUGUST 2012

Suur kelmus Tartus

Tartu ülikooli uus rektor Volli Kalm algatas ametisse astumise järel euro-raha kasutamise kohta siseauditi, mille tulemus jahmatas akadeemilist peret juuste juurteni. Kaht noort teadlast Viljar Veebelit ja Ulrika Hurta (kes oli ka Euroopa Liikumise juht enne Anna-Maria Galojani) seostatakse miljoni-kelmusega, mille suhtes prokuratuur alustas ka kriminaalmenetlust. lk 2-3

Fotod: Kristo Nurmis, Arno Mikkor

7,7 miljonit kultuuri- ja 3,2 sotsiaaltöötajaile

Väikesest palgast rääkivate õpetajate, poliitseinike, piirivalvurite ja kaitseväelaste kõrval on seni ära unustatud kultuuri- ja sotsiaallala töötajad. Kas need vähe tasustatud valdkonnad järgmise aasta eelarvest lisaraha saavad, on praegu veel vara öelda, kuid haldusala ministrid on oma nõudmised eelarveläbirääkimistel esitanud.

„Riigiasutustena tegutsevate kultuuriinstitutsioonide töötajate palk on minu arvates selgelt alla teiste riigiga töölepingulistest suhe-

tes olevate inimeste, sealhulgas õpetajate pal-kade ja see olukord on ebanormaalne. Olen esitanud lisataotluse nende palga tõstmiseks,” kinnitas kultuuriminister Rein Lang.

Langi sõnul on kultuuriministeeriumi ra-hasoov suur, aga täpsemaid arve ei soovinud ta ajakirjanduses avaldada, kuna peab seda eelarve arutamisel ebaetiliselt.

Eesti Päevalehele teadaolevalt taotleb Lang kultuuritöötajate 20-protsendiseks palgatõu-suks 7,7 miljonit eurot. Sotsiaalminister Han-

no Pevkur soovib oma valdkonna palgade tõst-miseks 3,2 miljonit eurot.

„On äärmiselt meeldiv uudis, et minister on astunud meile nii olulise sammu,” ütles Ees-ti kunstimuuseumi peadirektor ja muuseumi-nõukogu liige Sirje Helme. „Loomulikult loo-dan ma väga positiivsetele tulemustele, see ei ole enam prestiiži ja ühe inimese toimetuleku küsimus, vaid kogu riigi kui terviku olemise küsimus, keha küsimus, et kas kehal on vaja pead – see ei tee ju õieti midagi...”

Helme sõnul on selge, et praeguse palgata-semega – enamik kunstimuuseumi töötajaid teenib alla Eesti keskmise palga – on äärmiselt raske motiveerida spetsialiste, kellele on avatud teadusgrandid, õppimis- ja koostöö-võimalused kogu maailmas. „Teisalt ei kon-kureeri me sellise palgataseme juures n-ö va-bal turul kommunikatsiooni, inseneritehnilise personali jt osas, proportsionaalselt aga just see osa muuseumipersonalis suureneb,” nen-tis ta. **• Kärt Anvelt** (loe edasi lk 6)

JUHTKIRI

Kaotavad just õpilased

Riigieksamite tulemustele tuginev iga-aastane koolide edetabel on armastatud ja vihatud: koolid ja õpetajad ootavad edetabelit sama pingega nagu õpilased eksamihinnet. Kes on tõusnud, kes langenud? Kas uus bioloogiaõpetaja, kes võeti tööle pensionile läinu asemel, suudab sama hästi õpetada? Ja nõnda edasi.

Järgmine aasta on viimane, kui koolide edetabel senisel kujul ilmub. 2014. aastal tehakse riigieksameid veel vaid kolmes aines ja need on kõigile kohustuslikud: eesti keel, matemaatika ja võõrkeel. Riigieksamite valikust ja seega ka edetabelist kaovad mitmed ained, mis seal praegu on: ajalugu, ühiskonnaõpetus, geograafia, keemia ja bioloogia. Nendes ainetes pärast 2013. aastat enam riigieksameid sooritada ei saa – nii näeb ette uus põhikooli- ja gümnaasiumiseadus.

Võib eeldada, et selle tulemusel koolide edetabeli roll koolivalikul väheneb, sest see ei paku enam nii laia skaalat koolide võrdlemiseks. Teatakse, et jah, ühes või teises koolis võib matemaatika või prantsuse keel olla heal tasemel, aga ülejäänud ainetes kohtu usaldusväärsed ja ajakohased andmed puuduvad.

Riigieksamite arvu vähendamise taga on suuresti õpetajate lobitöö. Kellele ikka meeldiks, kui igal aastal tema töötulemusi üle Eesti võrreldaks? See tekitab stressi ja mõnigi õpetaja kurdab, et õpitulemuste arvuline võrdle-

mine pärsib loomingulisust. On ju aeg-ajalt üles kutsutud sellelegi, et edetabelid salastada – seegi aitavat vältida haridussüsteemi kihistumist.

Kuid need, kes riigieksamite valiku vaid kolme ainega piiramisest kaotavad, on õpilased. Esiteks

Uuest korrast

2014. aastal on eksamid vaid kolmes aines: eesti keeles, matemaatikas ja võõrkeeles.

kaotab see, kes armastab näiteks ajalugu või bioloogiat ja soovib oma tulevikku siduda just selle ainega, võimaluse sooritada eksam oma lemmikaines – et sellele jäägitult keskenduda. Teiseks muutub ülikooli astumine keerukamaks: paljudes ainetes taastekib vajadus korraldada sisseastumiseksameid. Kui varem olid riigieksamid, mida sai teha kodukoolis, sisuliselt ka sisseastumiseksamid, siis edaspidi on taas vaja sõita Tallinna-Tartu vahet. Eesti riigieksameid tunnustavad sisseastumiseksamitena ka mitmed välisülikoolid – Oxfordist Skandinaavia kõrgkoolideni. Kui Läti kaotas paari aasta eest riigieksamid, siis lätlased enam otse keskkoolist Oxfordi ei pääsenud: arvestama hakati hoopis Läti ülikooli esimese-teise semestri hindeid.

Jah, see, kui edetabel ei mängi enam nii suurt rolli, võib võtta hariduselust teatud pingeid maha. Kuid kahtlane, kas Eesti sellest tuleviku võidab. Eeskujuliku hariduseluga Soome on valinud teise tee: koolide edetabel on salastatud, kuid riigieksamitel saab valida paarikümne aine vahel. ●

REPLIIK

Kutsekoolid ka vanematele

Pärnumaa kutsehariduskeskuses jääb koostelukksepa eriala tänavu sügisel avamata ja 13 erialal on soovijate nappuse tõttu välja kuulutatud järelkonkurss. Mida järel-dada? Esiteks seda, et mõne eriala nime puhul võiks õpilane natuke paremini aimata, millega on tegemist: „arborist” ei pruugi olla kõigile kohe arusaadav. Seda enam, et pool tutvustavat juttu maalib pilti, kui ehamugav see töö on. Teiseks, äkki oleks mõttekam kohandada tunniplaani selliseks, et mõni minusugune mõnevõrra vanem humitaarlontu saaks soovil korral tulla sinna tislari või ehita-ja eriala õppima, ilma et ta vahepeal peaks kirjandustundi minema. ● **Priit Simson**

LK 4: Indrek Hargla: riik suhtub inimestesse kasvava üleolekuga.
LK 5: Wimberg: masina diktatuur inimvaimu üle on lubamatu.

LAMELLREHV VÕIB NAASTREHVILE ALLA JÄÄDA

Majandusministeeriumi kantseri Marika Priske sõnul ei ole kindel, et lamellrehvid oleksid libedamatel teedel sama ohutud kui naastrehtid. Ta rõhutas, et prioriteediks peaks olema

inimelude säästmise, mitte niivõrd teede korras hoidmine. Ühtlasi tunnistas ta, et tegu on keerulise küsimusega, kui vastas küsimusele, kas lamellrehvid ei lõhuks vähem teid. **ERR**

TÜRI TULISTAMINE

Lääne ringkonnaprokuratuur esitas taotluse 27. augustil Türi ühe mehe mahalaksmises ja teise haavamises kahtlustatava Nikolai Tome vahistamiseks. Pärnu maakohus rahuldab taotluse. **EPL**

Alma mater'i sambai galojanilik miljonike

Kahte noort teadlast Viljar Veebelit ja Ulrika Hurta seostatakse Tartu ülikoolis miljonikelmusega.

Asja käsitleb ülikool lausa rektor Volli Kalmu

tasemel, prokuratuur alustas kriminaaluurimist.

Veebel on paistnud silma sõnaka poliitikakommenteerijana, Hurt aga oli Euroopa Liikumise juht enne Anna-Maria Galojani.

Raimo Poom
poliitikatoimetaja

Harva on aegu, kui Tartu ülikoolis (TÜ) käib elu kiiremini Taaralinna poolitava Emajõe aeglasest voolust. Kuid sel suvel on ülikooli muidu rahulik elurütm segi paisatud. Ja see pole mitte tingitud uue rektori ametisse astumisest, vaid ülimat piinlikkust valmistavast rahaskandaalst: kaks noort teadlast on mitme aasta jooksul lasknud endale kõrghariduse euroraha paiskavast programmist teha väljamakseid, mis tagantjärele on arvatavasti kulunud mõnusa elu peale.

Paberitel algas piinlik saaga juulis, kui vastselt valitud uus rektor Volli Kalm isiklikult andis ülikooli siseaudiitoritele korralduse uurida euroraha toel ellu viidava programmi „BeSt” väljamakseid. Ta nõudis esialgsete tulemuste esitamist vaid kümne päevaga. „BeSt” on mõeldud uute e-õppe kursuste ja õpiobjektide väljatöötamiseks. Seda haldab sihtasutus Archimedes ning ülikoolide õppejõud saavad sealt taotleda vastavate kulude hüvitamist.

Kuna selline korraldus anti rektori tasemel ja vastuseid nõuti nii kiiresti, tähendas see, et midagi suurt on lahiti. Nii suurt, et see on ülikoolile ülimalt oluline probleem.

See, mida kiiresti korraldatud auditis avastati, jahmatas akadeemilist peret juuksejuurteni. Kaks noort esmapilgul edasipürgivat ja kõigile teadaolevalt ka ühist majapidamist jaganud teadlast olid esitanud esmase ülevaate järgi nähtavasti aluseta taotlusi „BeSti” programmist vanas rahas üle miljoni krooni saamiseks ja raha oli ka välja makstud.

Nimeliselt olid sellega väidetavalt hakkama saanud ülikooli riigiteaduste instituudi

lektor Viljar Veebel ja kuni selle aasta alguseni TÜ Euroopa kolledži projektijuhina töötanud Ulrika Hurt. Mõlema nimel eile Eesti Päevalehele vastanud Veebel eitas kategooriliselt igasuguseid seoseid ja süüdistusi aluseta saadud raha kasutamises.

Pöörduti prokuratuuri

Hoolimata asjaosaliste eitustest on aga sündmused suurte pööretega edasi arenenud. Ülikooli juhtkond saatis auditiaruande augusti alguses prokuratuuri, paludes õiguskaitsetel otsustada, kas kaasus on kriminaalne.

Ja nagu tuleb välja, näitas prokuratuuri kiirhinnang, et asi on väga tõsine. „Lõuna ringkonnaprokuratuur alustas menetlust 7. augustil karistus-seadustiku paragrahvi 209 lõike 2 punkti 2 tunnustel, mis

on välja selgitada ajavahemikul 2009–2012 Ulrika Hurda ja Viljar Veebeli taotluste alusel e-õppe programmist „BeSt” toetuste taotlemise ja maksimise vastavus ülikooli ja riiklikele õigusaktidele ning nende taotluste alusel alusetult tehtud väljamaksete kogusumma”.

Esialgne Eesti Päevalehele teadaolev ja väidetavalt alusetult väljamakstud üle miljoni-kroonine summa tuli kokku vaid aastate 2010–2012 kohta käivate dokumentide põhjal. Rektor laseb seega uue auditi-ga kaevata veel kaugemale, 2009. aastasse välja.

Eesti Päevalehe telefonikõne rektor Kalmu, kellele homme hakatakse ametiketti kaela riputama, ei üllatanud, sest juhtum on akadeemilisele perele teatavaks tehtud. Kuid arvestades arvatava kelmuse aset leidmise perioodi, suunas ta küsimused õppeprorektor Martin Hallikule.

„Sõltumata kõnealuse juhtumi uurimistulemustest, on ülikooli jaoks tegemist äärmiselt kahet-

Volli Kalm nõudis siseaudiitoritelt esialgsete tulemuste esitamist kümne päevaga.

käsitel kelmust suures ulatuses. Antud paragrahvi alusel süüdi mõistetut võib karistada ühe- kuni viieaastase vangistusega,” märkis riigiprokuratuuri pressiesindaja Katrin Lunt. Kuna menetlus on nii värske, ei nõustunud ta kinnitama ei kriminaalasjaga seotud isikute nimesid ega ka avama midagi asja sisu kohta. „Rohkema informatsiooni avaldamine võib uurimist kahjustada.”

Et asi puudutab just Veebelit ja Hurta, tuleb välja selles, et rektor Kalm andis 14. augustil uue korralduse, kus käsib TÜ audiitoritel juba konkreetselt nende isikute ja „BeSti” raha kasutamist uurida. Ta moodustas uue uurimiskomisjoni, kelle „ülesandeks

susväärse sündmusega, sest lasub kahtlus ülikooli ressursside ebasihhipärasuses kasutamises ning see on seotud ülikooli enda inimestega. Ülikool on juba alustanud programmi reeglitsiku ülevaatamist ja karimistamist. Loodan, et uurimine on tõhus ja toob asjasse selgust,” rõhutas prorektor Hallik.

Materjalid pole avalikud

Kuna käima on läinud kriminaaluurimine, siis pole TÜ auditiaruande materjalid avalikud ja Hallik pidi jääma neid kirjeldades suhteliselt napisõnaliselt. „[Esimese] auditi käigus selgus, et programmi täitmisel on rikutud mitmeid reegleid, samuti ilmnes kahtlusi osale juriidilistele isikutele

Ulrika Hurt (pildil) oli Euroopa Liikumise tarbetus kulutamises.

tehtud väljamaksete asjakohasuse ja õiguspärasuse suhtes. Täpsed summad aitab välja selgitada täiendav ülikooli siseaudit ning algatatud kriminaalmenetlus,” ütles ta.

Halliku viide juriidilistele isikutele vastab Eesti Päevalehe käsutuses olevale infole, et Veebel ja Hurt esitasid „BeSti” programmist raha saamiseks arveid endaga seotud ettevõtete kaudu.

Ülikooli siseauditi tegijad peavad täpsema analüüsi rektor Kalmule esitama 10. sep-

VAREK LINNAPEAKS

Rakvere linnavolikogu valis Andres Jaadla asemel 18 poolthäälega uueks linnapeaks Toomas Vareki. Kaks volikogu liiget jäid erapooletuks, edastas linnavalit-sus BNS-ile. **Delfi**

EHITATAKSE ROHKEM

30% ehitasid Eesti ehi-tusettevõtted II kvartalis Eestis ja välismaal roh-kem kui mullu samas kvartalis, Eestis suurenes ehitustegevus 31%, teatab statistikaamet. **EPL**

Eesti Päevaleht

Täna digilehes

●●● Riigikontroll: kõrghariduse rahastamises on palju ebaselget. ●●● Puude raiumise võistlusel lõhutatud puud saab endale Harju-maa suurpere.

d raputab ränk lmuse skandaal

juht enne Anna-Maria Galojani ja Galojan süüdistab just teda raha sihtots- Foto: Kalev Saar / PM, Scanpix

tembriks, mis annab lootust, et ülikool saab konkreetsemaid võimalikke kahjusid hinnata juba lähiajal. Enda ja Hurda kohta eile õhtul ilmnenu-d fakte kommenteerinud Veebel lükkas kõik kategooriliselt ümber. „Ei mina ega teie küsimuses maini-tud Ulrika Hurt ei saanud alu-setuid väljamakseid teostada.” Samuti kinnitas ta, et ülikoo-li nende vastu suunatud paha-meel on praegusel kujul asja-osalistele arusaamatu. „Üli-kooli audit ei ütlegi paraku

täpselt, mida süüks soovitak-se panna. Minu käsutuses olev esialgne versioon – ametlik-ku auditit ei ole mulle senini tutvustatud – ütleb, et tuleb täiendavalt uurida, kas toetu-se kasutamisel esines väärka-sutust.” ●

Loe intervjuud Viljar Veebeliga Eesti Päeva-lehe digilehest ja veebi-väljaandest
●●● [ajaleht.epl.ee](#)

KÕRGELENNULISED

Ulrika Hurt

Miljonikelmusega samuti seosta-tud Ulrika Hurda elulugu on üks-jagu kirju, pakkudes ka otsese seo-se kurikuulsa teise susserdaja ehk Anna-Maria Galojaniga. Hurt oli nimelt MTÜ Eesti Euroopa Liiku-mise juht vahetult enne Galojani. Pärast seda kuulus Hurt (ja kirja-de järgi kuulub tänini) sama orga-nisatsiooni nõukogusse, kelle sil-me alt kohtulikult karistatud, kuid Suurbritanniasse putkanud Galo-ja-n umbes 900 000 krooni iseen-da hea elu toetamiseks varastas. Euroopa Liikumise juhi kohalt lahkumise järel suundus Hurt tööle Tartu ülikooli prestiižikasse Euroo-pa kolledžisse. Teda hinnati seal kõrgelt ja sellega kaasnes ka tohu-tu usaldus, sealhulgas väga tähtsate riigiasutuste poolt. Näiteks eelmise aasta sügisel koostas riigikantselei peaminister Andrus Ansipi ja teiste ministrite jaoks uut Eesti Euroopa Liidu poliitikat. Selle kokkupanemi-se eel korraldati mitmeid konsultat-sioone, millest omakorda osa juh-tis Euroopa kolledž. Projekti vedas Ulrika Hurt ja eksperdina lõi kaasa ka Viljar Veebel. Selle aasta algusest siirdus Hurt aga tööle Tallinna teh-nikaülikooli, kus ta peab kirjade jär-gi senini ehitusteaduskonna logis-tikainstituudi projektijuhi ametit.

Viljar Veebel

Riigiteaduste instituudi rahvusvahe-liste suhete lektor Viljar Veebel on just viimastel aastatel kujundanud endale autoriteetse arvamusiidri mainet, võttes tihti sõna meedias. Eriti sõnakas on ta olnud valitsuse poliitikat ja võlakriis-is tegutsemist arvustades. Ta on olnud väga skept-iline otsuste suhtes, millega Eesti-gi asus eri fondide kaudu toetama Lõuna-Euroopa hätta sattunud riike, ja selgelt väljendanud kahtlusi, kas „ennast kinni raisanud” riikide toetamine on ikka õige. Kui ülikooli ja prokuratuuri uuri-mise põhjustanud väidetav suure rahasumma endale kantimine tööle vastab, siis tuleb omamoodi irooni-liselt nentida, et arvustades aasta-tepikkuse nihverdamiste tõttu nur-ka surutud Lõuna-Euroopa riikide abistamist, on noor teadlane ise vaikselt kõige ehedamat Kreekat teinud. Ehk lasknud endale maks-ta tegemata töö eest. Kuid seekord pole vist mõtet loota, et valitsus päästefondiga appi tõttab.

Danske Invest Management Company Société anonyme 13, rue Edward Steichen, L-2540 Luxembourg R.C.S. Luxembourg: B 28995 TEADE DANSKE INVESTI OSAKUOMANIKELE

Luxembourgis, 30. augustil 2012.a.

Austatud osakuomanikud!

Fondivalitseja Danske Invest Management Company (edaspidi nimetatud fondivalitseja) juhatus, mis tegutseb Danske Investi (edaspidi nimetatud fond) fondivalitsejana, on teinud fondi prospekti osas järgmised otsused:

I. Alusvaluuta ja noteeringuvaluuta:
Viited nimivaluutale eemaldatakse prospektist ja selle asemel lisatakse prospekti alljärgnevad definitsioonid:
- Alusvaluuta:
„Allfondi valuuta, mis on määratletud iga allfondi jaoks käesoleva prospekti vastavas lisas”,
- Noteeringuvaluuta:
„Erinevat klassi osaku(te) noteeringuvaluuta”.

II. Osaku liigi/liikide osas:
Alljärgnevate osakuliikide nimed muudetakse alljärgnevalt:

Allfondi nimi	Praegune osakuliik	Tulevane osakuliik	ISIN-koodid
Danske Invest – Danish Bond	D	A d	LU0012089008
Danske Invest – Danish Mortgage Bond	HA-EUR	A-eur h	LU0739644747
Danske Invest – Danish Mortgage Bond	D	A d	LU0158165976
Danske Invest – Danish Mortgage Bond	N-NOK	A-nok h	LU0332084721
Danske Invest – Danish Mortgage Bond	S-SEK	A-sek h	LU0332084994
Danske Invest – European Bond	D	A d	LU0012089263
Danske Invest – Global Corporate Bonds	N-NOK	A-nok h	LU0178670245
Danske Invest – Global Corporate Bonds	S-SEK	A-sek h	LU0178670161

Osakuliikude A ja I omadusi muudetakse alljärgnevalt:
- A-liiki osakute omandamine tehakse võimalikuks kõigile investoritele,
- I-liiki osakuid saavad omandada vaid need investorid, keda vastavalt 2010. aasta seaduse paragrahvile 174 kvalifit seeritakse kui institutsionaalset klienti.

Alljärgnevat tüüpi osakud, mida võib pakkuda mõlemas eelpool nimetatud osakuliigis:

Osaku tüüpi kirjeldav järelliide:	Osaku liik
„d”	dividendiosakud
Valuuta akronüüm väikeste tähtedega	osakute noteeringuvaluuta, kui see erineb allfondi alusvaluutast
„h”	maandatud valuutariskiga osakud
„p”	edukustasuga osakud

III. Investeerimispoliitika:
Löiku „A. Investeerimispoliitika” on muudetud vastavalt 17. detsembril 2010. aastal vastu võetud ühisinvesteerimisettevõtete seadusele. Sätted investor- ja ühiseurofondide ning allfondide vaheliste ristinvesteeringute on lisatud vastavalt 17. detsembril 2010. aastal vastu võetud ühisinvesteerimisettevõtete seadusele.

IV. Krediidiriski ülekandetehingud (Credit Default Swaps e. CDS):
Löike „C. Finantsinstrumentidele kohaldatavad reeglid ja piirangud” punkti 6 sõnastust on selgemaks muudetud. Lisatud on ka võimalus kasutada CDS-e ilma alusvara omamata vastavat allfondi puudutavas lisas toodud juhul.

V. Informatiivsed teated:
Põhimõtteliselt esitatakse informatiivse iseloomuga teated mõnes Luksemburgi ajalehes ja kui fondivalitseja juhatus seda vajalikuks peab, siis ka nende riikide ajalehtedes, kus osakuid turustatakse, kui seda nõuavad kehtivad seadused ja eeskirjad. Sellele vaatamata võib fondivalitseja juhatus otsustada informatiivset teadet Luksemburgi ajalehes mitte avaldada, vaid saata see osakuomanikele nende osanikeregistris toodud aadressil (kas liht- või tähtkirjaga vastavalt sellele, mida fondivalitseja juhatus vajalikuks peab).

VI. Allfondide investeerimiseesmärk, investeerimispoliitika ja riskid:
Alljärgnevate allfondide osas on löike „Allfondide investeerimiseesmärk, investeerimispoliitika ja riskid” esimese lause sõnastust selgemaks muudetud järgmise lause lisamise teel:
- „Danske Invest – Danish Bond”:
„ja eesmärgiga teenida tulu, mis on vähemalt võrdne keskpika tähtajaga Taani võlakirjade tootlusega”
- „Danske Invest – Danish Mortgage Bond”:
„ja eesmärgiga teenida tulu, mis on vähemalt võrdne pikaajaliste Taani võlakirjade tootlusega”
- „Danske Invest – Denmark Focus”, „Danske Invest – Eastern Europe Convergence”, „Danske Invest – European Bond”, „Danske Invest – Europe Focus”, „Danske Invest – Europe High Dividend”, „Danske Invest – Europe Small Cap”, „Danske Invest – Global Corporate Bonds”, „Danske Invest – Global Emerging Markets”, „Danske Invest – Global Emerging Markets Small Cap”, „Danske Invest – Global StockPicking”, „Danske Invest – Greater China”, „Danske Invest – India”, „Danske Invest – Japan”, „Danske Invest – Nordic”, „Danske Invest – Russia”, „Danske Invest – Sweden”, „Danske Invest – Swedish Bond”:
„ja eesmärgiga saavutada vastava turuga võrreldes suurem tootlus”
- „Danske Invest – Trans-Balkan”:
„ja eesmärgiga teenida tulu, mis on vähemalt võrdne Balkani piirkonna aktsiate tootlusega”

VII. Danske Invest – Global Corporate Bonds:
„Allfondide investeerimiseesmärgi, investeerimispoliitika ja riskide” all:
1) alljärgnev lause kustutatakse:
„Reitingu kriteerium põhineb iga emitendi individuaalsel reitingul (kui tal on reiting) või emitendi üldisel eurodes nomineeritud võlgade pikaajalisel võla reitingul”
2) alljärgnevad laused lisatakse:
- „Kui vastavale võlakirjale on reitingu andnud kõik kolm peamist reitinguagentuuri, s.t. Moody’s, Standard & Poor’s ja Fitch, siis arvestatakse vastava võlakirja puhul kõige madalamale reitingule eelnevat reitingut. Kui võlakirjale on reitingu andnud ainult üks või kaks eelpool nimetatud agentuuridest, siis rakendatakse madalaimat reitingut.”
3) esimese lõigu viimast lauset muudetakse alljärgnevalt:
„Vähemalt 75% allfondi koguinvesteeringutest nomineeritakse eurodes või maandatakse selle risk euro suhtes”
4) kogukestuse sõnastust muudetakse alljärgnevalt:
„Allfondi kogukestus, mis hõlmab ka rahalisi vahendeid, on võrdluskestus pluss/miinus 2 aastat.”

VIII. Erinevate tasude muudatused:
1) „Danske Invest – Danish Mortgage Bond Class A-eur h”:
Märkimistasu muudetakse alljärgnevalt:
„maksimaalselt 2,00%”

2) „Danske Invest – Global Emerging Markets Class A”, „Danske Invest – Global Emerging Markets Small Cap Class A” ja „Danske Invest – India Class A”:
valitsemistasu muudetakse alljärgnevalt:
„1,70%”.

Lisaks sellele on prospekti sõnastust selgemaks muudetud. Need muudatused osakuomanikke ei mõjuta.

Danske Invest – Danish Mortgage Bond Class A-eur h, Danske Invest – Global Emerging Markets Class A, Danske Invest – Global Emerging Markets Small Cap Class A and Danske Invest – India Class A osakuomanikel, kes ei kiida heaks muudatusi VIII 1) ja VIII 2), on alates käesoleva teate kuupäevast kuni 30. septembrini 2012.a. õigus nõuda oma osakute tasuta tagasivõtmist või konverteerimist. Kõik muudatused jõustuvad 1. oktoobril 2012.

Palun võtke teadmiseks, et depositooriumi, keske makseagendi, keskkonministratsiooni ja registripidaja uue omandisuhte tõttu asendatakse viide “RBC Dexia Investor Services Bank S.A.” viitega „RBC Investor Services Bank S.A.”.

Prospekti uus redaktsioon ja juhatuse määrused on fondivalitseja peakontoris tasuta kättesaadavad.

Parimate soovidega,
Danske Invest Management Company nõukogu

TÖÖTUSEST

Noorte tööpuudus kasvas teises kvartalis 24,4 protsendini [—]. Pole mõistlik suhtuda sellesse kui tavalisse külmetusse, mis möödub iseeneslikult majanduse nähtamatu käe ja seniste ravivõtete puhul.

EESTI NOORTEÜHENDUSTE LIIDU NÕUNIK **EDVARD LJULKO** (POSTIMEES)

KRIIS

Hiina SKT kasvumäär oli 2012. aasta teises kvartalis 7,6 protsenti. Oodata on ka India kasvumäära alanemist 6 protsendile.

KOREA ÜLIKOO LI MAJANDUSPROFESSOR **JONG WHA-LEE** (PROJECT SYNDICATE)

PALKADEST

„Kõige suurem kasu kõigi palgade avalikuks tegemisest oleks see, et ühiskond hakkaks vaadata peeglist ning saaks teadlikuks suurest, väga sage- li põhjendamatust ja ebaõigla-

sest ebavõrdsusest, mis Eestis valitseb,”
KIRJUTAB AMETIÜHINGUTE KESKLIIDU JUHT **HARRI TALIGA** PALKADE SUUREMA AVALIKUSTAMISE MÕTTEST (POSTIMEES)

EESTI riik suhtub inimestesse kasvava üleolekutundega ja üritab peale suruda puritaanlikke reegleid tervisefašismi kujul.

Moraali ja eneseväärikuse küsimus

Indrek Hargla

kirjanik

Viimased paar aastat kindlasti – aga võib-olla ka kauem – ilmub Eesti meedias igal nädalal mõne haritlase murelik käsitus meie riigielu tabanud võõrandumisest või usalduskriisist. Midagi olulist riigi ja ühiskonna suhetes on liigestest lahti, riik elab justkui oma elu kusagil kõrgel ja kaugel ja demokraatia dialoogi asendab etatistlik monoloog... ka Läänes käärivad demokraatlikkus, süsteem, mida oleme pidanud kõige õiglasemaks ja üksikisiku vabadusi kõige paremini tagavaks, annab tagasilööke. Üha sagedamini räägitakse demokraatia kaaperdamisest poliitilise eliidi poolt ja et parlamentarism senisel kujul on oma aja ära elanud. Parteidel pole maailmavaateid, nad on pelgalt korporatiivsed klubid. Tihti kuuleb, et lõhe eliidi ja eestlaste vahel pole olnud kunagi nii suur kui praegu. Veel sagedamini kuuleb võrdlusi ENSV-ga.

Kardan, et tegelikult oleme me riigina täiskasvanuks saa-

nud. Lapsepõlve idealismi aeg on ümber, oleme küps demokraatia. Meil on professionaalsed poliitikud ja ametnikeparaat. Kätest kinni hoidmise ja ühislaulmise aeg on ajalugu ega tule kunagi tagasi. Riik on alati olnud asi iseenese pärast, üks instrument kaosest korra poole liikumisel, alati ja igal pool ühesugune. Riik dikteerib ellujäämiseks omad tingimused. Jah, ta on üks egoistlik ja armukade daam, kes nõuab jäagitut pühendumist. Mõisteid nagu õiglus, vabadus, rahvuslus tajub riik konkurentidena. Riik armastab, et teda juhiks olemuslikult marksistlik partei, kes väriseval häälel ja põksuval südamel jutlustab ühe teatava majandusmudeli üliluslikkusest, keskendugu see mudel siis rahvusvahelise proletariaadi või rahvusvahelise suurkapitali teenimisele.

Kodanikualgatuse tõrje

Kes on riigi lembusesse langes, olgu need ministrid või riigiaparaat, tegutsevad vaistlikult tema ettekirjutuste järgi. Nad tõrjuvad kodanikualgatusi, sest ilmselgelt pole need sündinud riigi tugevamaks muutmise huvides. Nii et jah, ma arvan, et me oleme riigina küpseks saanud. Me pole saanud eestlaste vaba riiki, vaid Eesti Vabariigi. See toimib suurepäraselt ühe riigina teiste sadade omasuguste seas, täidab oma internatsionaalset kohust, toetab kohuse-truult Euroopa pangandust... Selle riigi energia on suunatud väljapoole, teiste riikide poo-

le, sest koostöö muudab neid kõiki tugevamaks.

Mis toimub seespool? Eestlastest ja eestlaste rahvuslikest huvidest partei ja valitsus enam ei räägi. Eestlaste huvid ei aita riigil püsida nii palju kui rahvusvahelise finantskapitalismi huvid. Tulemuse-na toimub Eestis ja iseäranis Tallinnas mühinal järjekordne venestamine. Ilma vene keelt valdamata on Tallinnas raske tööd leida ja ainult eesti keeles asjaajamine on muutunud kee-

Küpse riigi tunnus

Tõise näoga küünilise nalja tegemine on kahtlemata samuti küpse riigi tunnus.

ruliseks – sinust lihtsalt ei saada aru. Riik vaatab seda rahuloluga kõrvalt.

Just praegu möödub kaheksa aastat päevast, millal riik lasi ühe kodanikualgatuse tapmiseks rahvale Lihula all peksa anda. Lihula kodukari ei tapnud mitte ainult rahvuslikku mõõdet Eesti poliitikas, see sai alguseks ajale, mis määras ära ülevaalt alla suhtlemise stiili. Verekoerad ja kumminuiad Lihula sügisöös näiksid olevat hea motiiv kahe aasta pärast järgmise mälestusmärgi püstitamiseks. Ja kardetavasti on siis rahvuslikust vabadusvõitlusest rääkimiseks veelgi rohkem põhjust.

Suhtlus rahvaga toimub peamiselt kahe tasandi kaudu.

Esimene on suhtekorraldajate hillitsetud ja tuunitud eneseülistuslik ilukõne ehk *ego trip*. See retoorika jõuab alati tagasi „väärtustepõhise poliitika, otsustusprotsessi läbipaistvuse ja e-riigi positiivse kogemuse jagamise” juurde ning päädis augustis väidetega, et eestlaste palgad on kasvanud kiiremini kui hinnad ning et ESM on meie eneseväärikuse küsimus ja moraalne kohus. Tõise näoga küünilise nalja tegemine on kahtlemata samuti küpse riigi tunnus. Huvitav on siinjuures aga see, et millal hakkas riik ühe ministri suu läbi rääkima moraalist ja eneseväärikusest. Pange tähele – seda ei tehtud mingis riigisiseses rahvuslikus küsimuses, vaid siis, kui rahvusvaheline finantskapitalism sattus hätta.

Käskude ja keeldude keel

Teine omandatud suhtlustasand põhineb ülbusel ja üleolekutundel. Mida meile öeldi, kui maale toodi kodaniku vabadustele otse näkku sülgav ACTA? Mida öeldi, kui oli streik ja nõuti õpetajatele väärilist palka? Mida öeldakse, kui euroga pantvangistatud partei surub hambad ristis läbi ESM-i? Öeldakse: närige muru!

Just riigiteenistujad moodustavad suuremalt jaolt riigi ja kirjutavad seadused. Nemat tunnetavad riigi vajadusi ehk rohkemgi kui poliitikute ministrid, neid ongi mitu korda rohkem. Parlamentarismi kriis ehk ongi selles, et seadusandja rahva esin-

duskogu näol jääb üha marginaalsemasse rolli. Oma elu kabinetis istudes veetva riigiteenistuja karjäär ja eneseteostus on väga paljuski õigusloomes. Riigiasutustes seas veedetud aastad kipuvad reaalsustaju ähmastama. Eesti kasvav ja ülerahvastatud bürokratlik masinavärk toodab tohutult seadusi, mida ükski parlament üksipulgi läbi hekseldada ei suuda. Tulemuseks on vigased, segased, läbimõtlemata seadused, mis lähtuvad tihti ametkondlikest huvidest või kellegi isiklikust fanatismist.

Iga organisatsioon hakkab mingist ajast elama ja kasvama iseenda, mitte oma algse eesmärgi jaoks. Ametniku eneseteostus õnnestub edukamalt, kui ta tabab orgaaniliselt ära oma asutuse kasvuvajaduse ja toimetab selles suunas. Kahjuks muutuvad seadused üha

Tegelik mõõdupuu

Haritlaste pension 300 eurot. See siin on meie moraali ja eneseväärikuse mõõdupuu.

õelamaks, koguni kiuslikuks. Käskude ja keeldude keel kipub muutuma ainukeseks, milles riik instinktiivselt alamatega suhtleb. Tajusin seda ise riigiametis töötades üha rohkem: valitseb mentaliteet, et tuleb rohkem keelata, piirata, pidurdada, inimestel on liiga palju õigusi ja liiga vähe

kohustusi. Inimesi tuleb sundida endast aru andma, end registreerima, neid tuleb loendada, kaardistada, küsitleda. Riik vajab seda.

Tervisefašism

Kasvõi uued tubakaseaduse keelud, mille puhul ametnikud isegi ei varja, et eesmärk on inimeste elu ebamugavaks teha. Mitmed tervisefašismi uurinud teadlased väidavad, et see viib paratamatult totalitarismi poole – puritaanide kaaperdatud riik sunnib peale käitumisnorme ja piirab isiklikke vabadusi. Inimeste tegevus lahterdatakse tervislikuks ja mittetervislikuks. Viimane tuleb keelata, ühiskonnast välja juurida. Riigi ideaal on kaalutud, mõõdetud, loendatud, registreeritud elukohaga, digitaliseeritud, tervislik ja alati naerata rahvusega kodanik, kes rõõmuga tervitab tervisefašismi, nuhkimisühiskonda ja uut vaikimisajastut.

Siinkohal väike vihje sotsiaalministeeriumile, kus näib olevat raskusi olulisele keskendumisega. Kui palju saavad pensioni need eesti haritlased, kes okupatsiooni ajal hoidsid elus eesti keelt ja kultuuri ning tänu kellele iseisvus võimalikuks sai? Kui vääriliseks hindab riik nende panust, kes kandsid välja tõelise ENSV rõhutise, et praegused ministrid saaksid rääkida Euroopa ühisväärtustest ja eneseväärikuse säilitamisest?

Vastus: 300 eurot. See siin on meie moraali ja eneseväärikuse mõõdupuu. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

KIREV GLOOBUS

Rumeenia peaministri sõda kultuuri vastu

Voxpublica

Rumeenia

Rumeenia riiklik kultuurikanal TVR otsustati sulgeda ja kultuuriinstituudi ICR, mida võiks võrrelda Briti nõukoguga, elarvet kärbitakse ligi kolmandiku jagu.

Jaanuarist alates peab rahvuslik kultuurifond hakka- ma saama ilma riigiloteriist saadava rahata. Portaali Voxpublica näeb selles peaminister Victor Ponta sõda kultuuri vastu. „Muidugi, riiklikus võrdluses on „kokkuhoid”, mis neist kärbetest saadakse, naeruväärne. Mitte ühtegi

Rumeenia suuremat probleemi nende mõne miljoni euroga ei lahenda. Ainus, mida sellega hukatakse on see närune toetus, mida kultuurivaldkonnas töötavad inimesed saavad.

Tegelikult on need kärped äärmiselt vastutustundetu samm Rumeenia kultuuri suhtes. Samuti on see käte- maks kõigile neile inimestele, kes otsustavad end mitte lükata-tõugata lasta. Kuid mida muud võiski oodata peaminister Victor Pontalt, kelle doktoritöö polnud muud kui koopia – ja kui mitte koopia, siis vähemalt kloon – kellegi teise tööst?” ●

Lehtede enesealandus

Respekt

Tšehhi

Tšehhi ja Slovakkia ajalehtede esiküljed kandsid kahe nädala eest üksnes sõnu: „Täna uudiseid pole, ainult uus Ikea kataloog.” Häiriv ei ole niivõrd reklaam, kui et selline reklaam on ajakirjanduse enesealandus. Esmakordselt kasutas reklaamiostaja esikülge kogu ajalehe mõttekuse küsitavaks muutmiseks. On raske ette kujutada, et peatoimetaja läheb vabatahtlikult sellise asjaga kaasa, selle taga peab olema tõsine finantssurve. Loosung „Täna uudiseid pole” on alandav. ●

UKRAINAST

Isegi [Viktor] Janukovõtš, kes valitseb putinlikus stiilis, ei suuda olla Venemaa-meelne.

ROOTSI ANALÜÜTIK ANDERS ASLUND

MOTIVEERIMISEST

Usku ära võtta on väga kerge. Piisab ühest varest ja pahatahtlikust märkusest. Anda on natuke raskem.

NÄITLEJA JA LAVASTAJA MADIS KALMET (TARTU EKSPRESS)

TURISMIST

Eesti matursismi üks nõrk koht on minu meelest liigne püüd tehiskultuuri poole. See pakub küll linnast saabunud turistile kodust turvalisust, ent jätab õhku küsimuse, mis on turismi-

taludes huvitavat ja üllatavat. Mis on see positiivne kultuurišokk, mida iga turist, olgu sise- või välismaine, soovib siis taas ja taas kogeda.

AJAKIRJANIK ARVED BREIDAKS (ERR)

MAINEST

Miks on avalik võim ja selle abil ühiskondlike protsesside juhtimine kujunenud tööks, mille pigem valib karjäärihimuline keskpärasus?

SIRBI PEATOIMETAJA KAAREL TARAND

PEATÄIS und või raamatut on iga kell etem kui virtuaalmaailm. Ei taha plasmatelekat. Niidan vikatiga. Mul pole Facebooki kontot

Juhtmetesse mässitud maailm

Wimberg

kirjanik

Ma ei ole kuigi konservatiivne inimene. Aga ma pole ka kuigi progressiivne inimene. Usun, et olen mõõdukalt mõlemat.

Inimene, ühiskond ja elu peab arenema. Kes aga eilse valikuta ja uisapäisa minema viskab, on ka täitsa sõge. Üldiselt on mõistlikum püsida vastandite vahepeal, liikudes ühe või teise vastandi suunas sõltuvalt olukorrast ja vajadusest, kord nii, kord naa. Kõikjal ühte ja sama raiuvad isikud mõjuvad tavaliselt piiratuna.

Samasugune on ka mu suhe tehnikasse ja tehnoloogia arengusse. Auto, lennuk, telefon, hõõglamp, nõudepesumasin, e-post, internetipank on vajalikud ja mugavad küll. Kes saaks eitada? Teisalt ärritab mind vahel tehnoloogia arengu resultaatide liigne kaelavajumine, vahel ka pähemäärimine.

Ma ei taha olla tehnoloogia teener. Ma tahan, et tehnoloogia püsiks minu teenrina. Ma ei taha tehnoloogiast sõltuda. Tuleb olla mitte ainult vaimustunud ja sinisilmne tarbija, vaid ka skeptik, kahtleja, tõrkuja, mässaja.

Kunagi nägin vist Bradbury lühinovelli põhjal tehtud lühifilmi mehest, kel sai tehnikast mõõd täis. Ta võttis pesapallurika ja peksis sodiks kõik elektroonilise, mida enda ümber nägi. Selle peale pisteti ta vanglasse või hullumajja. Teda intervjuerima läinud ajakirjanik pani lauale diktofoni. Intervjueritav torkas selle laual olevasse veeklaasi.

Juhtmed kõikjal

Hiljuti lahkunud Ray Bradbury oli suur kirjanik, avara pilguga tulevikuvaatleja. Oma 1953. aastal ilmunud romaanis „451° Fahrenheiti“, kirjeldab ta seinasuursi teelekraane ja nende tekitatud sõltuvust. Tänapäeval on ekraanid ja sõltuvus neist osa igapäevaelust. Mees, kes enda ümber

hullunult tehnikat segi peksis, tuleb mulle vahel ikka meelde. Kui mobiiltelefon lõpetab jäädavalt töö kolm päeva pärast pakendist väljavõtmist ja remondist odavam või remondivõimaluste otsimisest lihtsam on uus osta. Kui mingi faili avamiseks on järjekordselt vaja uus programm otsida või vana uuendada. Ja nii edasi.

Üks kõige rohkem marru ajav nähtus selle kõige juures on juhtmed. Peaaegu iga tehnoloogiline vidin vajab juhet. Teleka juures on pundar. Arvuti juures on pundar. Juhtmed okupeerivad nurki, seinääri ja laualuseid, täidavad sahtleid, riuleid ja kotte. Koguvad ropult tolmu. See juures ei pruugigi majapidamises midagi ekstrapreent või eksklusiivset olla, kogu sellegi juhtmemassi tekitab hariplik, elementaarne, minimaalne tehnokola minu, sinu ja tema lihtsates kodudes. Juhtmetel on halb omadus omavahel sassi minna, veel halvem – ära kaduda. Kui õiget juhet ei ole, jääb telefon laadimata, arvuti aku voolab tühjaks, luger jääb pimedaks... Kuni juhe on kadunud, on ka kõige targemast vidinast samapalju kasu kui kivist õues. See omakorda on hoop meie elukvaliteedile, sõltuvalt sellest, kui palju keegi tehnikal enda üle domineerida lubab. Rõõm oli

Aken, mitte ekraan

Ma ei taha bussi ekraane. Bussisõit on paljudele harv võimalus näha elu väljaspool linna.

suur, kui sain oma elust ühe juhtme välja visata, soetades juhtmevaba arvutihiire.

Juhtmete ajutised asendajad on akud ja patareid. Kuid lõppkokkuvõttes on kõigi akuliste vidinate toimimiseks ikka vaja elektrit. Kui elekter peaks ära minema, oleme ajas sada aastat tagasi. Vaenulikul jõul polegi lääneriigi vallutamiseks eriti muud tarvis kui viia rivist välja selle elektrijaamad. Ja kogu riik on kähuli. Järgneb kaos, veel enne tankide ja lennukite mängu toomist. Küberkaitset pole vaja, sest arvutid, mida kaitsta, on tummad ja pimedad.

Mida rohkem me sõltume tehnoloogilistest vidinastest, juhtmetest ja elektri olemasolust, seda haavatavamad me oleme.

Illustratsioon: Hillar Mets

Juba tänapäeval täidavad tehnoloogilised vidinad inimese nägemis- ja kuulmisorganite töö puudujääke. Kujutagem ette tulevikku, kus ka inimese pea küljes on USB-pesa? Pistad juhtme sisse, laadid sinna portsu pornot, head tuju, ilusaid unenägusid või midagi muud toredat-vajalikku? Aga siis tuleb ühe juhtme kaudu pähe ussviirus. Või ujutab meie füsioloogilised ajusagarad üle virtuaalne spämm.

Kõige selle tõttu on minust kujunenud tehnoskeptik. Minu eesmärk on kasutada tehnikat tõesti ainult nii palju, kui mulle seda reaalselt vaja läheb.

Masina diktatuur

Servereid ja muid kettaid ei saa usaldada. Kolmandik diskette – nooremad kindlasti enam ei mäletagi niisuguseid asju – paari aasta pärast enam ei avanenud. Sama saatuse eest pole kaitstud ka CD-d. Kirjanikuna, kirjandusuurijana olen veendunud, et failil pole kestvuse poolest paberi vastu mitte mingit šanssi. Võimalik, et Šveitsi ja NASA teaduslaborites on lugu teine. Aga mitte meie kasutatavates läpakates.

Viimasel ajal räägitakse rahaliste maksevõimaluste asemel mobiiltelefoni. On naiivne pidada mobiili raha-

le kindlaks kohaks. Pidevalt on poodides makseterminalide tõrkeid: kas on elekter läinud või ühendus pangaga kadunud. Mobiiliga maksimisel hakkab samamoodi olema. Pluss veel võimalus muutuda aku tühjenemise tõttu ühtäkki rahatuks. Kindel võib olla ainult sularahale.

Olen mõned korrad satunud sõitma autos, mis on varustatud GPS-seadmega. Ma oskan ise kaarti lugeda. Tavaliselt ei soovi ma sõita kõige kiiremat teed, mis on igav ja autosid täis. Ma ei talu hästi seda, kui GPS vastuvaidlemist välistava tooniga nõuab: sõitke tänava lõpuni, siis pöörake vasakule. Järsku ma tahan tänava lõpus ootamatult paremale keerata? Arvuti teenäita-

Aupaklikud plekid

Ma armastan paberramatuid. Tahan neisse teha aupaklikke supiplekke ja märkmeid.

mine ja isegi auto juhtimises osalemine – nagu on autotööstuse tulevik – võib olla kasulik, aga põhimõtteliselt ei ole õige, kui arvuti kirjutab inimesele käitumist ette. Masina diktatuur inimvaimu üle on lubamatu.

Mullu suvel tuli mul üks aed lagedaks niita. Oli trimmer ja oli vikati. Kuna mul on vikati- ja niitmine juba lapsepõlvest selge, võtsin pärast mõnda aega trimmeriga pläristamist kätte vikati. Kõrv puhkas. Ja

Tehnoloogiast

Ma ei taha olla tehnoloogia teener. Ma tahan, et tehnoloogia püsiks minu teenrina.

siuh-säuh lendas puusakõrgune rohi kenasse vaalu, kiiremini kui trimmeriga.

Mul pole mõtteski osta plasma- või ei tea mis ekraaniga telekat, vähemalt mitte senikaua, kuni mu kineskoop-telekas veel pilti näitab. Täna on see ultramoodne „uue põlvkonna“ vidin esimest päeva poes, nädala pärast juba garantiiremondis. Tehnikat ei tehta enam kestmiseks. Hoiu oma vana vidinat, mis töötab. Väga tõenäoline on, et uus ei tööta nii hästi. Seadmeid ei tehta enam remontimiseks, vaid natukese aja pärast äraviskamiseks ja uue ostmiseks. See kehtib ka autode kohta. Ma ei kavatse sellele ärimudelile alluda. See on asja tahk, mis külgneb ka ökoloogilise mõtteviisiga. Kõige suurema prügi

sõelub pealetulvavast vidinate massist välja aeg ise. Täna 30-aastaste põlvkond mäletab veel 1990-ndate keskpaiga piiride moeröögastust.

Mul ei ole Facebookis kontot. Kunagi Orkutis oli, aga just siis, kui viimane pilt üles sai, muutus Orkut ebapopulaarseks. Facebooki ei viitsinud ma midagi ehitada. Näen kõrvalt inimesi, kes veedavad selles suure osa oma vabast ajast: pühenduvad seal kerivatele pseudoteemadele või suhtlevad pseudosõpradega, otsivad pseudokultuurst ja -tunnustust. Neil on virtuaalmaailmas sada, kakssada, viissada sõpra, kes päris maailmas on tegelikult võõrad, üksnes heal juhul tuttavad.

Minu meelest on virtuaalmaailmad põhiosas rämps ja elu raiskamine. Üks korralik peatäis magamist või head raamatut on iga kell etem.

Elu on siin, mitte ekraanil

Ma ei aktsepteeri e-raamatuid, sest armastan paberramatuid. Tahan neisse teha aupaklikke supiplekke ja märkmeid. Tahan neid panna päris riulile, neid päriselt omada. Päris raamat on minu jaoks ka vaheldus, luger aga lihtsalt järjekordne ekraan, mida jollitada.

Ma ei sooviks näha bussides tele- ega muid ekraane. Bussisõit ühest linnast teise on paljudele inimestele, eriti lastele harv võimalus näha elu väljaspool linna. Inimesed, eriti lapsed on üldse sattunud sõltuvusse kõikvõimalikest ekraanidest. Bussis sõites ma kuulan muusikat, loen raamatut või vaatan aknast välja ja mõtlen oma mõtteid. Suunakem ka oma lapsed seda tegema. Las nendegi fantaasia areneb, las nendegi mõtted leiavad aega peakolusse hiilida.

Ma ei ole paranoik. Minu jaoks on võimust võtmine juba seegi, kui mind ümbritsev tehnokola vajab ja kisub endale liiga palju aega ja tähelepanu. Otsi juhet, pane laadima, juba katki, vii parandusse, uuenda tarkvara, tutvu uuendustega, tee *restart*... Liigset tarkust täis seadmed, mis tahavad dikteerida, kuidas ma peaksin otsustama... Masinavärgid ja struktuurid, mis tahavad kogu mu elu endasse meelitada, aga mis pole üldsegi usaldusväärsed...

Elu on siiski siin ja jääb siia, mitte ei koli ekraanidele. ●

Tallinnas Nõmmel
15. augustil 2012

Sotsiaalvaldkonda iseloomustab 460-eurone palk erihooolekandes

Foto: Ilmar Saabas

Palgatõus

Sotsiaalministeerium taotleb oma valdkonna palkade tõstmiseks 3,2 miljonit eurot.

Kärt Anvelt
kart.anvelt@epi.ee

Algus lk 1

„Aga taotletav summa ei anna täit pilti sotsiaalvaldkonnas tegelikult toimuva kohta,” nentis sotsiaalminister Hanno Pevkur. Tema sõnul kajastub küsitavas summas vaid tööinspektsiooni, tervise arengu instituudi, sotsiaalkindlustus-, ravi- ja terviseameti ning ministeeriumide palkade võrdluses kõige kehvemas seisus oleva ministeeriumi töötajate palgatusuks vajalik.

Rahandusministeeriumi tehtava palgastatistika kohaselt oli sotsiaalministeeriumi valitsemisalas keskmine palk 2011. aastal 803,6 eurot, aga näiteks majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas 1364,6 eurot. Sotsiaalkindlustusameti vanemametnik keskmine palk on vaid 600 eurot. Madalad palgad sotsiaalvaldkonnas toovad kaasa näiteks selle, et mullu oli sotsiaalministeeriumi valdkonnas personaalivoolavus kõrgemate ametnike seas üle 15 protsendi ja nii on see olnud juba mitu aastat.

Sotsiaalministeeriumi lisarahataotluses pole aga näiteks arvestatud arstide palgatusu, sest see raha tuleb haigekassast. Siinkohal on oluline võrrelda arve, mis näitavad, kui palju peaks riigil raha olema ühe või teise valdkonna töötajate palgatusu soovi rahuldamiseks – kui sotsiaalministeeriumi taotleb oma haldusala palkade tõusuks kokku 3,2 miljonit eurot, siis näiteks arstide kolme protsendiseks palgatusuks oleks

Muuseumiõukogu liikme Sirje Helme sõnul pole palgatõus enam üksikisikute, vaid riigi kui terviku küsimus.

Foto: Eva Ligi

Mis juhtub, kui kultuuritöötajad lisaraha ei saa?

Sirje Helme sõnul tähendab palgatusu viibimine, et areng – mitte ainult kultuuris, sest riik on ju ometi üks süsteem – algul aeglustub ja siis algab kiire allakäik. Parimad lahkuvad, noori spetsialiste ei lisanud, toimimiseks vajalik tehnikaline infrastruktuur jääb hoolendamata, arendamata ja lõpuks lihtsalt kukub kokku. Ka rahvusvaheline suhtlus soikub.

„Provintslus lobbab ja suured mõtted on kuhugi kadunud. Kõik muutub kurvaks ja halliks ning vanematele meenub 1980. aastate algus, kui polnud mingit põhjust end kultuurse kodumaa nimel pingutada. Seda ei taha ju ometi keegi?”

lisaraha vaja juba kümme miljonit eurot.

Seisu näitavad hooldekodud

Sotsiaalministeeriumi lisarahataotluses pole ka näiteks

Sotsiaalministeeriumi valdkonna kõrgematest ametnikest lahkus mullu üle 15%.

Juurde taotletavast 172,5 miljonist eurost 82,2 soovitakse personalikuludeks.

hooldekodude töötajate palgaraha, mis tuleb kohalikest omavalitsustest. „Tõetruu pildi sotsiaalvaldkonnas toimuva kohta annab see, kui suur on näiteks erihooldest vajavate inimeste hooldajate palk,” märkis Pevkur.

„Jah, palgad on meil väga madalad. Keskmine tegevusjuhendaja palk on 460 eurot,” nentis sajabrotsendisel riigi kapitalil põhineva Hoolekandeteenuste AS-i juht Maarja Mändmaa.

Tegemist on aga väga raske tööga. Erihoolekanne tegeleb psüühikahäirega, vaimupuude või vaimuhaigusega inimeste toetamise ja hooldamisega ehk nendega, kes ei suuda iseseisvalt ööpäev ringi hakkama saada.

Erihoolekandeteenus koosneb kolmest komponendist: pearaha (selle hulka käib erihoolekandeline tegevus), majutuskulu (ööbimisega seotud kulu) ja toitlustuskulu. Teenuse pearaha maksab riik, majutuse ja toitlustuse eest klient.

Mändmaa selgitas, et pearaha eest peab palkama erihoolekandeteenust pakkuvat personali (ehk tegevusjuhendajad), vajaduse korral hankima täiendavaid teraapiaid, toetama isikut töö- ja vaba aja tegevuste vahenditega. „Kindlasti on vaja, et riik tõstaks teenuse pearaha, et saaksime värvata piisavalt häid, haritud ja motiveeritud töötajaid, kes soovivad psüühikahäiretega inimestega tegeleda, olla sealjuures inimväärikad ning jääda ka ise ellusuhtumiselt ja vaimse terveks,” ütles Mändmaa.

Alternatiiv on tema sõnul see, et riik peab loobuma teenuseosutajale seadusega määratud kohustustest ja andma suurema vabaduse ise otsustada teenuse korraldamise üle. „Praegu on nii, et riik nõuab kindlat arvu tegevusjuhendajaid teatud hulga klientide kohta, kuid ei anna samal ajal pii-

savalt selle nõude realiseerimiseks teenuse raha,” nentis Mändmaa.

Eesti kunstimuuseumi peadirektor ja muuseumiõukogu liige Sirje Helme lisas muuseumitöötajate palkadest rääkides, et muuseumid pole ühiskonnast välja lõigatud ja vana kuvand – muuseum kui ainult pärandvara hoidja – on kiiresti muutunud.

„Nõudmised nii sisulisele tööle kui ka tugiteenustele (IT, kommunikatsioon, turundus jne) üha kasvavad, koostöö nii Eesti kui ka välisriikide partneritega intensiivistub. Kõrge professionaalsus on üldreeglina vastavalt tasustatud, kaasaegne muuseum aga ei saa endale enam mitteprofessionaale lubada,” lausus Helme.

Kaitseväelastele pole vaja

Kultuuriministeeriumi taotlus puudutab ainult riigiasutuste töötajate palga tõstmist. Riigi asutatud sihtasutuste puhul on tegemist toetusega juriidilisele isikule ja seal otsustab eraõiguslik isik oma juhtimismehhanismide kaudu ise, millises ulatuses makstakse palka ja millises tehakse muid kulutusi, viitas kultuuriminister Rein Lang. „Aga ka seal on surve riikliku toetuse suurendamiseks selgelt olemas madalate palkade tõttu,” tõdes ta.

Kõige ebaetilisemaks pidas Lang aga lärmamist kaitsevää palkade pärast, sest need on osa kaitsekulutuste eelarvest (kaks protsenti SKT-st) ja täiesti ministeeriumi prioriteetide küsimus. „Mingisugust lisaraha nende tõstmiseks kaitseministeeriumil vaja pole,” rõhutas ta.

Enne ministritevahelisi läbirääkimisi oli rahandusministeeriumile esitatud lisataotlusi 172,5 miljoni euro kohta, sellest 82,2 miljonit personalikuludeks – nii palgakasvuks kui ka uute ametikohtade loomiseks. ●

Pärnus süttis Rääma kooli võimla, direktor süüdistab ehitajaid

Tulekahju

Inimesed õnnetuses

kannatada ei saanud, aga viie aasta eest pandud kallid põrand on hukas.

Merilin Kruuse
uudised@epi.ee

Häirekeskus sai teate põlengu kohta Rääma põhikooli spordihoones kell 9.13, tule kontrolli alla saamiseks kulus printsimeestel kaks tundi ja see kustutati lõplikult kella 11.47 ajal.

„Katus on pealt plekist, seal vahel on näha puitkonstruktsioonid ja ilmselt ka soojustusmaterjal. Sinna vahele on tuli

läinud. Päästjad lasevad hoonet vahepeal veega üle, et tuli edasi ei leviks. Praegu on tuli ühel pool otsas umbes veerandi ulatuses,” kirjeldas Lääne päästekeskuse pressiesindaja Evelin Trink eile hommikul.

Põlengust teatasid Tringi sõnul katusetööde tegijad. Esialgsel hinnangul tekkis tulekahju hoone madalamas ehk sissepääsu osas katuse parandamisel. Tringi andmeil kuumutati seal ruberoidmaterjali gaasipõletiga ja sellest saigi tulekahju arvatavasti alguse.

„Tuli levis viie minutiga väga kaugele. Räägides tuleohutuse nõuete rikkumisest,” lausus Pärnu Rääma põhikooli direk-

tor Elmo Joa. Tema sõnul on koolis ehitustööd tegev ettevõtte Marmel-E süüdimatu ja vastutustundetu ning ka tähtaegadest on kõvasti maha jäänud.

OÜ Marmel-E kommentaari Delfil eile saada ei õnnestunud.

Lootus on soojal sügisel

Joa kiitis päästjaid, kes tegutsesid võimla kustutamise nimel väga kiiresti. „Muidu oleks terve katus läinud. Aga võimla põrand sees ujub, meie viimase peal põrand on nüüdseks sellega tõenäoliselt rikutud,” nentis ta. Põrand pandi viis aastat tagasi ja see maksis ligi 160 000 eurot.

Kehalise kasvatus tundi-

Tuli puged Rääma põhikooli spordihoone plekist katuse alla ja päästjatel tuli kustutamiseks plekk pealt kiskuda. Foto: Ago Tammik

de toimumist kommenteerides ütles Joa, et loodetavasti saab neid piisavalt kaua väljas pidada.

Võimlat saab selle omaniku, Pärnu linnavalitsuse hin-

angul parimal juhul taas kasutada umbes kahe kuu pärast. Pärnu linnavalitsuse avalike suhete nõunik Maria Murakas-Ollo kinnitusele oli hoone kindlustatud. ●

Lennujuhtimis-süsteemi rikke tõttu hilinesid Tallinna lennud

Tõrge

Eile pärastlõunal kella ühe paiku tekkis häire Lennuliiklusteeninduse AS-i juhtimissüsteemis ja Tallinna lennuliiklust piirati mitme tunni jooksul.

AS-i Tallinna Lennujaam kommunikatsioonijuhi Lauri Linnamäe sõnul oli paratamatu, et mõnda aega valitses kehtestatud piirangu tõttu lennugraafikutes segadus. „Kindlasti on esimene prioriteet lennuohutus. Kuni süsteemid ei tööta 100 protsenti, niikaua liiklust ei käi,” kommenteeris ta. ● Delfi

Reformierakondlane Palling sai kahtlustuse koguni kahes kuriteos

Kahtlane raha

Palling on koos Kristen Michali ja Kalev Lilloga kahtlustatav partei ebaseaduslikus rahastamises.

Delfi, Vahur Koorits
uudised@epl.ee

Reformierakonna rahastamise asjaolusid uuriva kriminaalasja kohtueelses menetluses on peale reformierakondlasest justiitsministri Kristen Michali ja tema erakonnakaaslasest riigikogu liikme Kalev Lillo saanud kahe eri paragrahvi järgi kahtlustuse ka riigikogu liige Kalle Palling.

Juhtiva riigiprokuröri Heili Sepa kinnitusel on Michali, Lillole ja Pallingule esitatud kahtlustus, sest kriminaalasjas on olnud vaja neid teatud inkrimineerivate asjaolude kontrollimiseks üle kuulata. „Kõiki kahtlustatakse erakonna varale seatud piirangute rikkumises,

Riigikogu reformierakondlasest liige Kalle Palling kinnitas eile, et tema südametunnistus on puhas.

Foto: Rauno Volmar

BNS-ile. Sepa sõnul on kriminaalasi praegu endiselt politseis kohtueelses menetluses ja lähiajal pole veel lahendust oodata, sest läbitöötamist vajavaid materjale on palju ja need on mahukad ning teema mitmetasandiline ja tõsine. Ta lisas, et menetluse praeguses faasis ei oleks süüdistusakti kohtusse jõudmise

Palling eitab süüd

„Tegemist on asjaga, kus lisaks prokuratuurile on vajalik ka õiguskantsleri ja riigikogu seisukoht,” rõhutas Sepp.

„Olen käinud Silver Meikari kaasuse raames ühe korra politseis vestlemas. Mult võeti KrMS § 214 alusel allkiri mitte avaldada menetlusandmeid. Võin kindlasti öelda, et minu südametunnistus on puhas ning loomulikult aitan igati kaasa tõe väljaselgitamisele,” teatas Palling Reformierakonna pressiesindaja vahendusel.

„Kogu loo kohta arvan, et meil kehtib paraku absoluutse menetlemise põhimõte, mis tähendab seda, et kui keegi sinu peale näpuga näitab, siis asja ka menetletakse. Nii võib paraku menetlusosaliseks sattuda Eestis igaüks,” lisas Palling. ●

sust koalitsiooniga koos hääletades Rannar Vassiljev, Andres Anvelt, Mart Meri, Sven Mikser, Indrek Saar ja Eiki Nestor. Kuid kõik need hääled võinuks ära kukkuda lõpphääletusel, kui valitsusest tulnud eelnõu oleks põhimõteteliste muudatusteta läbi surutud.

„Sotsiaaldemokraadid kindlasti ei saa toetada eelnõu vastuvõtmist esitatud kujul,” ütles Vassiljev kõnepuldist, kuid vajutas siiski vastupidist nuppu, lootes rahanduskomisjonis, mille aseesimees ta on, muudatusi saavutada.

Keskerakondlaste seisukoht on küllalt üksmeelne „ei” ja ka nn demokraatide ühendus (Keskerakonnast välja astunud liikmed) on pigem skeptilised.

IRL-i liikme Sven Sesteri juhitud rahanduskomisjon sundis aga reformierakondlased esialgsetest arvamustest taanduma ning see tõi eelnõule tõenäoliselt tagasi eespool mainitud sotsiaaldemokraatide hääled ja garanteeris ka IRL-i fraktsiooni üpris ühise seisukoha (Raid välja arvatud). See-ga võib Laar rahulikult ennast edasi ravida ja tänast istungit telerist jälgida. ●

Erinevalt Michalist ja Lillost kahtlustatakse Pallingut ka pistise võtmises.

Pallingu kahtlustus on lisaks kvalifitseeritud ka pistise võtmise sätte järgi. Menetluse muude üksikasjade ja kahtlustuste detailse sisu avaldamine ei ole kriminaalmenetluse huvides ja seetõttu me seda praeguses faasis ei tee,” ütles prokurör

ESM-i jaoks hääled koos? Teisipäeval veel ei olnud

ESM

Reformierakondlased pidid leppima eelnõu ümbertegemisega, et täna hääled kokku saada.

Lauri Tankler

lauri.tankler@epl.ee

Reformierakond andis Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) riigisiselisel arutelul koalitsioonipartnerile Isamaa ja Res Publica Liidule pika hambaga järele, sest see oli sisuliselt ainus võimalus ESM tänasel hääletusel heaks kiita. Üksikute parteiliinist kõrvale kaldujate mõju oleks viinud hääletuse läbikukkumise ja võimaliku rahvusvahelise häbistamiseni.

Nimelt võis juba augusti alguses toimunud esimese lugemise hääletusest välja

lugada põhimõttelisi jõujooni. Nii IRL-is kui ka Reformierakonnas on üks konkreetne ESM-i vastane (vastavalt Juku-Kalle Raid ja Igor Gräzin) ning esimesena nimetatud parteis ka päris palju kahtlejaid – eelkõige oleks muret tekitanud nn kampsunite tiiva esindajad Tõnis Lukas ja Andres Herkel.

Nende vastuhääled viinuks koalitsioonihääle arvu 52-ni. Kuna aga Mart Laar taastub veel Tartus ja esimesel lugemisel ei hääletanud ka näiteks kohal viibinud Erki Nool (IRL) ega Tarmo Leinatamm (Reformierakond), siis oligi õhus hirm, et piisav arv hääli jääb saavutamata.

Opositsioonist oleks tulnud ehk mõned sotsiaaldemokraatide hääled, kuid mitte esialgse rahandusministeeriumist sa-

Rademari koolkond

valik -30% tooteid

rademari

TALLINN - Rocca al Mare Kaubanduskeskus • Järve Kaubanduskeskus
Sikupilli Kaubanduskeskus • Magistrali Kaubanduskeskus • Kristiine Kaubanduskeskus
RAKVERE - Põhjakeskus KURESSAARE - Auriga Keskus HAAPSALU - Rannarootsi keskus
TARTU - Lõunakeskus • Tasku keskus PÄRNU - Kaubamajakas • Port Artur 2
VILJANDI - Centrumi Kaubamaja JÕHVI - Jewe Keskus NARVA - Fama Keskus

Narva kool pürib riigi parimaks

Intervjuu

Rein Sikk
Narva

Narva humanitaargümnaasiumi direktoril Nadežda Tšerkašinale on eesmärk: tema kool peab saama Eesti parimaks.

Viimaste riigieksamite tulemuste järgi on see 900 õpilasega Ida-Virumaa suurim kool Eestis kuuendal kohal, vene keele tulemustelt kogunisti esimene. Keemias teine, geograafias kolmas, eesti keeles neljas. Sel sajandil on kooli medaliga lõpetanud üle saja õppuri.

●● Kas unistate Eesti parimaks koolidirektoriks saamisest?

Ei, see pole minu ambitsioon. Unistan, et meie kool saaks Eesti parimaks kooliks. Soovin, et Eesti haridus oleks Euroopas tasemel. Inimesel peavad ju olema positiivsed ambitsioonid, nendeta pole hariduses midagi peale hakata.

●● Kuidas saavutate nii head eksamitulemused? Kas need näitavad tõesti häid teadmisi või on siin taga drill heade hennete nimel?

Eesti riigieksamite süsteem on piisavalt objektiivne. Ilma heade teadmisteta ei ole siin võimalik kõrgeid palle saada. Loomulikult on hinnete taga väga suur töö. Oleme oma õpilastele palju rääkinud sellest, et headesse ülikoolidesse tasuta kohtadele sissesaamiseks on vaja kõrgeid hindeid. Siis saab kooli ja eriala valida, ei pea minema sinna, kus on veel tühjad kohad.

●● Ega Narva pered vist ole üldjuhul nii rikkad, et lapsed tasuta ülikoolikohtadele panna? Peresid on erinevaid. Aga viimasel ajal halveneb tõesti paljude majanduslik olukord. Tundub: taas on alanud emigreerumislaine. Pea igas parajal on lapsi ja peresid, kes

Nadežda Tšerkašina loodab, et Euroopasse õppima läinud vene noored tulevad ikkagi Eestisse tagasi.

Foto: Rein Sikk

on lahkunud Tallinna või välismaale. Eile läks üks pere Inglismaale, on mindud Saksamaale, Hispaaniasse. Kahjuks on tegemist heade perede ja õpilastega.

Vene kooli peamine ülesanne Eestis on vene keele ja vene kultuuri alleshoidmine.

●● Viimast õppeaastat peeti vene koolidele raskeks, sest 60% ulatuses tuli üle minna eesti keelsele õppele. Kuidas hakkama saite?

Kõik küsivad, aga siin pole mingit küsimust! Kui lapsed saavad hakkama muude aine-

te õppimisega, siis miks nad ei peaks saama hakkama keeltega? Kui laps on edukas, suudab ta olla edukas igas keeles õppides. Pealegi on enamiku ülikoolide tasuta kohad eestikeelsed ja me oleme sellele ammu mõelnud. Mida varem eesti keel selgeks saada, seda parem. Üleminek eestikeelsele õppele on täiendav motivatsioon hea hariduse saamiseks, Eesti tööjõuturul konkurentsivõimeline olemiseks.

●● Aga kas eesti keel motiveerib? Äkki peavad õpilased olulisemaks inglise keelt, mis avab pool maailma?

Viimastel aastatel on meie

lõpetanutest Venemaa ülikoolidesse läinud igal aastal ükskaks noort. Aga Euroopa ülikoolidesse läheb kolmandik lõpetanuid! Ja see arv kasvab iga aastaga. Mu esimene tütar sai kõrghariduse Eestis, aga teine tütar, kes lõpetas sel aastal gümnaasiumi, läks Inglismaale. Kuigi austan noorte valikuvabadust, ei pea ma seda tendentsi heaks. Loodan siiski, et paljud Inglismaale läinud tulevad kunagi Eestisse tagasi, sest neil on oluline oskus: nad oskavad heal tasemel eesti keelt. Inglismaa valikuid soodustab muu hulgas meie eksamikeskuse tegevus.

●● Kuidas nii?

Inglise keele eksami tase on nii kõrge, nii raske, et nõuab palju

DIREKTOR

Tuulast Narva

●● Nadežda Tšerkašina on sündinud 1966. aastal Tuula oblastis.

●● Ta on lõpetanud Leningradi ülikooli ja Tartu ülikooli füüsika ja pedagoogika erialal, annab praegugi tunde. Vabal ajal astronoomiahuviline.

●● Eestisse sattus tänu Ida-Virumaalt pärit abikaasale. Aastast 1994 on töötanud Narva koolides, 2006. aastast humanitaargümnaasiumi direktor.

●● Tšerkašina räägib vabalt eesti keelt ja vaimustub uutest pedagoogilistest suundadest, mida püüab oma koolis ellu viia.

Koolid kiidavad lõpetajaid edetabelikohast hoolimata

Analüüs

Lauri Tankler
reporter

Koolijuhid ja klassijuhatajad aitavad õpilastel valida riigieksamid nii, et see aitaks kindlustada nende tulevikku.

Teisipäeval avalikustatud riigieksamitulemuste võrdlustabeli arvude kõrval on õpetajatel ja koolide juhtkondadel teada reaalsed inimesed ja nende tulevik. Küsimus on, kui palju mõjutab edetabelikoht just nende enda edasiõppimisvõimalusi.

„Ma ütlen ainult need kohad, mille õpilased lõpuks valisid, mitte kõiki, kuhu nad

sisse said,” teatab uhke klassijuhataja telefoni teises otsas ja hakkab ette lugema, kuidas 23 õpilasest 13 läksid Tallinna tehnikaukooli, kaks Tartu ülikooli, üks Tallinna ülikooli (vahele pidevalt mainides, et ikka tasuta kohtadele), üks maaülikooli, kolm tervishoiu kõrgkooli ja veel üks kutset õppima.

„Kaks tükki valisid tasuta lise õppe,” viitab ta TTÜ-s õppima hakkavatele noortele. „Mitte just sellepärast, et nad ei oleks tasuta kohtadele sisse saanud, vaid üks tahtis õppida õigusteadust ja teine valis avaliku halduse, loobudes tasuta kohast Tartu ülikoolis.” Viimati nimetatut jäi TTÜ-s nii vähe riigieelarvelise koha joonest allapoole, et ehk on tal juba järgmisest semestrist võimalik tasuta õppida.

Ainult kaks õpilast olid arenguvestlusel jõudnud järelduse ni, et nad võtavad aasta aega ja teevad tööd. „Nemad jäitavad selle aasta vahele, nad lihtsalt ei suutnud endale eriala leida,” nentis klassijuhataja lootusega, et ehk nemad jätkavad õppimist aasta pärast.

Aasta pärast jälle

Teise gümnaasiumi õppealajuhataja teadis aga rääkida, et 21 koolilõpetajast sai tänavu kõrgkooli sisse kümme. „Osa poisse läks sõjaväkke ja järgmisel aastal on ehk neil ka rohkem võimalusi õppida, rahakotile väiksem koormus,” viitas ta 2013. aastal jõustuvale tasuta kõrghariduse lubadusele. „Kaks õpilast läks välismaale õppima – Hollandisse ja Austriasse.”

Kumbki eelmainitud kool ei

MINISTRI ARVAMUS

Varjamine ei vii kuhugi

Eile peetud pressikonverentsil ütles haridusminister Jaak Aaviksoo, et riigieksamite tulemuste avalikustamist ei maksa karta. „Tegemist ei ole ju kogu tööga. See on tõde selle kohta, mida ühed abiturientid ühel eksamil tegid. Järgmisel aastal võivad tulemused olla hoopis teised,” selgitas ta.

Kui aga kool leiab ennast kümme aastat järjest viimaste seast, tuleb seda Aaviksoo sõnul tõsiselt võtta. „Mitmete gümnaasiumide puhul tuleb mõelda, kas ikka tasub gümnaasiumiosaga jännata. Ehk tasuks panna

energia ja raha põhikooliosasse ning jätta gümnaasiumihariduse andmine suurematele ja tugevamatele?”

Minister leiab, et heade tulemuste puhul on kõige määravam õpilaste tase.

„Meil on palju häid õpetajaid keskpärastes koolides ja neile ei tohiks me hinnangutes liiga teha,” ütles Aaviksoo ja kiitis ka vene õppekeelele koole. „Eks elus on ikka nii, et kui teele veeretatakse raskusi ning kui nendega hakkama saad, siis pärast oled tugevam. Vene kool integreerub järjest paremini.”

pingutamist. Et see tase saavutada, valmistamegi oma koolis noori juba ette, mõeldes nende võimalikule õppimisele Inglismaal. Aga kas meie haridusel on ikka vaja inglise keele eksamite raskust nii kõrgele ajada, Inglismaa ülikoolidele õppureid ette valmistada?

Ja veel on mul südamele, et vene koolidesse jääks alles kohustuslik vene keele lõpuksam, sest Eesti vajab hädasti inimesi, kes oskaksid hästi vene keelt. Mulle teadaolevalt hakkab meil tulevikus olema kolm kohustuslikku riigieksamit: matemaatika, eesti keel ja inglise keel.

●● Kas tõesti? Venelane peab ju vene keelt loomulikult oskama!

Me ei tohi siin vene keele staatust ja oskust kaotada. Inglise keele rääkijaid leiab kõikjal, aga ka vene keele oskus peab Eestis olema tasemel. Ja eksamiiks valmistumine annab ka parema taseme.

●● Keda te siin koolis kasvatate – venelasi, eestlasi, polüvernikeid?

Siin pole midagi arutada, vene kooli peamine ülesanne Eestis on vene keele ja vene kultuuri alleshoidmine. Nagu juudi koolil juudi kultuur. Vene koolist peavad tulema just nimelt venelased, aga sellised, kes valdavad ka eesti ja inglise keelt.

●● Kas elada, õppida, töötada Narvas on loterii peavõit või kuri saatust?

See, et elame piirilinnas, on meie suur võimalus. Nii saame omandada kõik hea, olulise pedagoogilise informatsiooni nii siit- kui ka sealtpoolt piiri.

●● Teil on hea kontakt Peterburi ja Moskvaga?

Loomulikult.

●● Mis on teie töös kõige olulisem?

Tuleb mõista ja lapsevanematele rõhutada: lastesse panustamine annab alati sada protsenti kasu. Aga võib anda ka kassada või enamgi. Ilma positiivse tulemusteta ei jää me lastesse panustades ialgi. ●

Täna Delfis: kui kuumaks läheb riigikogus ESMi arutelul?

Lapsed jäävad kõige tõenäolisemalt auto ette pimedal ajal pärast kooli

Liiklus

Viimase kahe aasta

jooksul on liiklus-

õnnetustes viga

saanud ligi 300 last.

Tuuli Jõesaar

tuuli.joesaar@epl.ee

Politsei statistika kohaselt juhtub kõige sagedamini õnnetusi omapäi väljas liikumist alustavate lastega ja enamasti pimedatel talvekuudel.

„Minu seitsmeaastane teadis väga hästi, mida enne võõrada teha tuleb, oskas ilusti vasakule-paremale vaadata ka juba lasteaias. Eelmisel aastal läks ta esimesse klassi ja enne seda sai veel kord kõik üle drillitud. Esialgu oli kõik kena ja siis sügisel, enne mardipäeva just, astus ta lihtsalt autole ette,” meenutas Berit (täisnimi toimetusele teada – toim). Õnneks midagi hullu ei juhtunud, sest autojuht jõudis pidurdada ning laps sai vaid kerge löögi ja veidi põrutada. „Prillid läksid katki ja nuttu

Koolis käimata ei saa ju jätta ja teda ei saa ju valvata ka nagu tite,” leiab Berit kokkuvõtteks.

Politsei statistika näitabki, et kuigi suvepuhkusest uljaks muutunud lapsed tulevad tänavatele seiklema taas septembris, ei juhtu sugugi siis kõige rohkem õnnetusi. „September ei paista kuidagi silma, pigem hakkavad õnnetused sagenema pimeduse saabudes. Jaanuaris on jälle langus, kuid siis on ka pikk vaheaeg,” tutvustas statistikat politsei presiesindaja Helin Vaher.

Detsember – kõige hullem

2010.–2011. aasta statistika näitab, et õnnetustes osalevate laste arvul on selge seos kooliaastaga: juunis, juulis ja augustis on viimasel kahel aastal juhtunud õnnetus seitsme kuni kümne lapsega kuus, aga kahe aasta septembrikuudel juba 15-ga. Mida pimedamaks muutub sügis, seda rohkem suureneb ka õnnetuste arv. Novembris-detsembris on see kõige suurem. Jaanuaris on koolivaheaeg ja õnnetuste hulk väheneb. Veebruaris-märtsis kerkib see taas ja hakkab aprillist alates langema, kuni saavutab juunis-juulis-

augustis madalaima taseme. Statistikkasse süvenedes on selgelt näha, et enim liiklusõnnetusi juhtub 7–13-aastastega. „Põhjuseks on ilmselt see, et 7–13-aastased lapsed liiguvad juba iseseisvalt ringi, kuid ei oska veel kõiki ohte liikluses ette näha. Statistika näitab, et selles vanuserühmas lastega juhtuvad õnnetused mitte niivõrd kooli minnes, vaid pigem koolist tulles kella 12 ja 16 vahel, mil nad on väsinud ja nende tähelepanu hajunud,” ütles PPA liiklusbüroo komissar Riho Tānak.

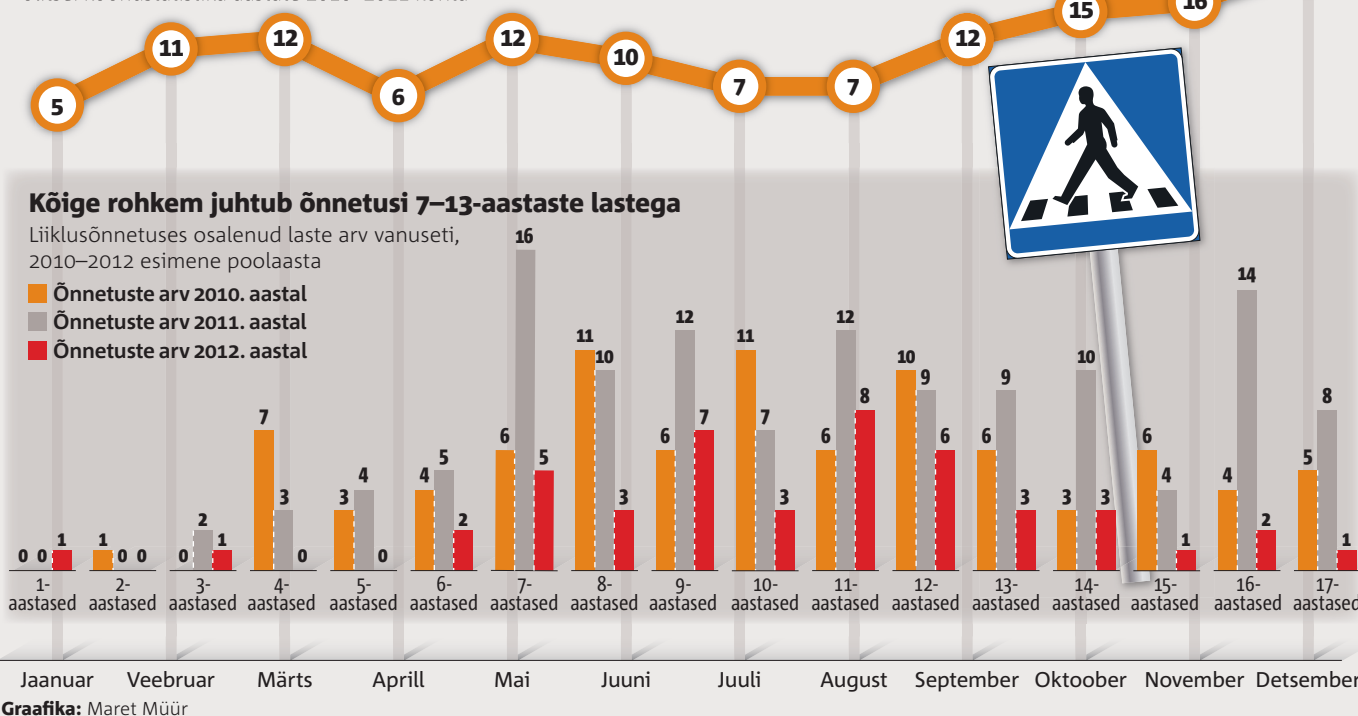
Kõige tiheimini juhtub lastega liiklusõnnetusi linnatänavatel.

oli rohkem kui päris häda, aga ühtki mõistlikku seletust ta öelda ei osanud, miks ta enne võõrada auto poole ei vaadanud,” ütles Berit. Autojuht pidas pärast õnnetust kinni ja toimetas poisi koju. „Väga mõistlik mees oli, ei arva, et ta valetas, kui ütles, et poiss lihtsalt kõndis, pea maas, autole ette. Poiss ise ka rääkis sama juttu, et tema lihtsalt kõndis ja siis korraga oli auto. Nüüd oleme tema pärast muidugi iga päev mures, aga vast see õnnetus ikka õpetas ja nüüd laps on veidi tähelepanelikum.

Enim liiklusõnnetusi juhtub pimedatel talvekuudel

Ettevaatust, lapsed teel!

Politsei koondstatistika aastate 2010–2011 kohta

KARM KORD

Politsei saadab septembri alguse kihutajad trellide taha

Politsei kordab karmi käe poliitikat, mis jaanipäeval aitas edukalt ohjeldada roolijoodiklust: suuremate rikkumiste eest saadetakse autojuht kohe arestimajja.

„Politsei tagab kooli alguses liiklusturvalisust tavapärasest suuremate jõudude ja vabatahtlike abiga. Kõige teravamalt pööratakse tähelepanu jalakäijaohutust mõjutavale sõidukiirusele. Joobes juhtidele ning suurtele kiiruseületajatele taotleb politsei neil päevil võimalusel alati aresti,” ütles polit-

sei presiesindaja Tuuli Annama. Arestimajja saab juhi saata kuni 30 päevaks.

Vabatahtlikuna lööb kaasa ka töötukassa. „Meie Pärnumaa ja Raplamaa osakondadel on kokkulepe abistada kooli alguses lapsi liikluses. Kui palju töötuid sellest osa võtab, ei oska praegu veel täpselt öelda. Küll aga saab öelda, et kuus meie enda töötajat abistavad Pärnus lapsi bussipeatustes,” ütles töötukassa pressiesindaja Erko Vanatalu. Vabatahtlikud saavad stipendiumi.

Alates 14. eluaastast hakkab liiklusõnnetuste arv vähene- ma ja 16–17-aastastega juhtub juba sama vähe õnnetusi kui peamiselt lapsevanema käekõrval liikuvate ja hoolsalt turvatud koolieelikute. Konkurentsilt kõige rohkem õnnetusi juhtub lastega linnatänavatel, vähem aga maanteel, õuealal või parklas.

Vaata lapse kõrguselt

Komissar Riho Tānak rõhutas, et õnnetuste ärahoidmiseks on kõige olulisem, et vanemad ise näitaks pidevalt ette, kuidas liikluses käituda. „Ülitähtis on eeskujud, mida lapsevanemad igapäevaselt näitavad. Seda nii jalakäijana lapsega koos kui ka autoga sõites ning piirkiirusest kinni pidades ja parkimisnõudeid täites. Kohe esimesest

koolipäevast alates näeb paha- tihti pilti, kus sõiduk pargitakse või peatatakse koolide juures lausa keset teed ning reeglite ega ohutusele ei mõeldaks. Paraku teevad lapsed, kes jälgivad pidevalt ema-isa käitumist, sellest väga kiiresti omad ja võimalik, et traagilise tule- miga järeldused,” ütles Tānak. „Kindlasti tuleb lapsevanematele meelde, et jalakäijana liiklemist autoaknast selgeks ei saa. Seetõttu tuleks iseseis- vaks kooliteeks tõsiselt ja sisu- liselt valmistuda, käies tee mitu korda läbi ning arutades kõik- võimalikke ohtuolukordi. Koo- litee tuleb ka vanemal läbi käia, vaadates seda lapse silmade- ga ehk samalt kõrguselt, kust tema seda näeb. Siis oskab lapsevanem ka lapsele varja- tud ohte selgitada,” lisas ta. ●

JCI ESTONIA JA EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA KUTSUVAD:

Check-IN

EKSPORDI JA JUHTIMISKONVERENTSILE

14.-15. september Tartus, Dorpati Konverentsikeskuses

Registreeru ja loe lisa:

www.conference-checkin.com | www.facebook.com/conferencecheckin

JUHI RAHVUSVAHELISI MEESKONDI JA VII OMA IDEED UUTELE TURGUDELE

Kuidas

- end ja oma ideid välismaiste turgude jaoks atraktiivseks muuta?
- koostada edukat äristrateegiat välisurgude vallutamiseks?
- kaitsa oma ideid?
- teha oma teenused globaalsete investorite jaoks huvitavaks?

Küsimustele vastavad:

Arne Strand (UK-NOR), Tony Aperia (Nordic Brand Academy), Urjo Ojasaar ning 14 spetsialisti Eestist ning välismaalt.

NORRA MÕISTIS ISLAMI VAIMULIKU AASTAKS VANGI

Norras elav mulla Krekar, Iraagi kurdist islami vaimulik, keda kahtlustatakse terrorisidemetes, mõisteti eile poliitikut e ähvardamise ja tunnistajate mõjutamise eest aastaks vangi. Juba märtsis

mõisteti talle viieaastane vangistus poliitika Erna Solbergi ähvardamise eest, nüüd karistati teda avalduse eest, millega ta siis kohtuotsusele reageeris. **Verdens Gang**

TOMOŠENKO JÄÄB VANGI

Ukraina ülemkohus otsustas jätta jõesse ekspeaminister Julia Tõmošenkole mõistetud seitsmeaastase vanglakaristuse. Tema kohtlemist uurib aga Euroopa inimõiguste kohus. **CNN**

HOLLANDIS SUNNITI REISILENNUK MAANDUMA

Hollandi õhujõudude hävitajad F16 sundisid eile Amsterdami Schipholi lennuväljale maanduma odavfirma Vuelingi reisilennuki Airbus 320, mis tõi reisijaid Hispaaniast Malagast. Lennuki

pardal väideti olevat puhkenud pantvangidraama, kuid reisijad ei teadnud ka pärast maandumist pantvangivõtust midagi. Piloodi raadioühendusse oli tekkinud katkestus. **Volkscrant**

Romney võib kergemalt hingata: orkaan vaibus ja pilgud on jälle temal

USA

Telekaamerad pidanuks nädal otsa jälgima vabariiklasi, ent jälgisid hoopis orkaani.

Heiki Suurkask
heiki.suurkask@epi.ee

Terve see nädal pidanuks olema USA vabariiklaste paraad, aga siis tuli nõrguke orkaan Isaac ja rikkus kõik ära. Meedia ei saanud kajastada tuntud vabariiklaste ilukönesid, vaid valmistus hoopis looduskatastroofiks – mis lõpuks ei osutunudki kuigi tõsiseks. Ka Mitt Romney eilne presidendikandidaadiks kinnitamine mõõduks üsna märkamatu. Parteikongressi tipphetkeks saab küll Romney kõne ööl vastu homset.

Vana Hea Partei (Grand Old Party ehk GOP, nagu meedia vabariiklasi seal kutsub) oli kavandanud oma kongressist tõelist meediasündmust ja hüpet populaarsusküsitlustes ülespoole, paraku varastas orkaan Isaac kogu söu. Olles Floridast üle käinud, murdis orkaan Louisiana osariigi kohal eile ka maismaale, samal ajal oluliselt nõrgenedes. Suurematest ohvritest seekord vist pääseti, sest isegi ilma evakueerumiskorral-

duseta olid paljud inimesed sisemaalt pelgupaika otsinud.

Orkaan Isaac ei saavutanud kaugeltki võrreldavat jõudu kui 2005. aastal Louisiana tabanud ja New Orleansi veevangi jätnud Katrina, mis toona põhjustas üle 1800 inimese hukkumise. Katrina lõi siis järsult alla ka vabariiklaste populaarsuse, oli ju võimul vabariiklane George W. Bush. Ja nüüd pani Isaac oma kuni 129 kilomeetrit tunnis (ehk 36 meetrit sekundis) puhunud marutuulte ja kaasa toodud tõusuveega tõsiselt

Neli aastat tagasi said vabariiklased võidu kõigis lõunaosariikides peale Florida.

proovile Katrina järel taastatud kaldarajatised. Need pidasid vähemalt esialgsel andmetel ka vastu. Haitil ja Dominikaani Vabariigis oli Isaac küll põhjustanud 24 inimese hukkumise.

Strateegiliselt tähtis Florida

Ja vabariiklaste suurimaks meediastaariks tõusis Romney asemel hoopis Louisiana kuberner Bobby Jindal, jättes Tampa parteikongressi vahele ja keskendudes koduosariigi kaitsmisele: „Parteikongressid on huvitavad, kuid praegu

Vabariiklaste kongressil keskendus kõik Mitt Romney reklaamimisele.

Foto: AFP/Scanpix

pole siin Louisianas poliitikaks aega.” Lõunaosariikides tänavu kubernerivalimisi ei toimu ehk orkaaniks valmisolekut tõsiselt vaekausile ei panda.

Presidendivalimistel neli aastat tagasi said vabariiklased võidu kõikides lõunaraniku osariikides peale Florida. Ja just Floridasse Tampas toimuvale kongressile olid alates

esmaspäevast oodatud kokku 2286 delegaati ja 2125 nende asendajat USA 50 osariigist, Columbia föderaalidistriktist ja viielt USA-ga seotud territooriumilt. Kongressi finaalskulptureb ööl vastu homset presidendikandidaat Mitt Romney kõne.

Orkaanihirm tagas küll selle, et esimene kongressipäev

jäeti sujuvalt ära, aga rohkem edasi lükata seda ka ei saanud. Mitt Romney jaoks tuli orkaan kaldale ehk isegi viimase võimalikul hetkel, päev hiljem oleks selle meediakajastus lämmatanud juba igasuguse tema suust kostva sõnumi. Nüüd saab Romney juba orkaanijärgse võiduka kõne pidada. ●

DUELL

Barack Obama ja Mitt Romney on seni tasavägised

Eelvalimistel kogus Romney kümme miljonit häält ehk 52,1 protsenti kõikide vabariiklastest parteikaaslaste häältest, Rick Santorumi lõplikuks saagiks jäi 20,4, Newt Gingrichil 14,2 ja Ron Paulil 10,9 protsenti. Aga kongressile saabus partei juba ühtsena. Ja ööl vastu eilset, kui 2286 delegaati lõpuks kongressil hääletama hakkasid, sai Romney nende häältest koguni 2061, Pauli 190 ja Santorumi üheksa, Michele Bachmanni, Jon Huntsmani ja Buddy Roemeri ühe vastu. Romney asepresidendikandidaadiks on esindajatekoja eelarvekomitee juht Paul Ryan.

Kuigi vabariiklane ja miljonär, üritab Romney end esitleda tööliiklasi presidendina, kes Barack Obama „sotsialismile” lõpu teeks. Populaarsusküsitlused annavad ikka veel vastuolulisi andmeid – toetusprotsendid on viimastel nädalatel kõikunud 45 ja 52 vahel ja kord on napilt peal Obama, kord Romney. Kumbki ei saa veel võidus kindel olla ja üks kõige tihedamaid rebimisi käib just Florida pärast.

Äge võitlus Heathrow' kolmanda maandumisraja pärast

Suurbritannia

Briti transpordiminister keeldub kategooriliselt Heathrow' kolmandast maandumisrajast.

Heiki Suurkask
heiki.suurkask@epi.ee

Londoni olümpiamängud on lõppenud, paraolümpia kogub hoogu ja hoolimata tohutu suurest rahvavoolust on seal sed lennuväljad isegi üsna hästi vastu pidanud. Kuid nüüd puhkes uus tüli Heathrow' lennuväljale soovitava kolmanda maandumisraja pärast – kaks aastat pärast seda, kui valitsusliit pani selle kava kalevi alla.

Ilmselt igaüks, kes on Londoni lennujaamu kasutanud, peaks teadma: sealne lennugraafik on läinud nii tihedaks, et startivad ja maandu-

vad lennukid seisavad lausa järjekorras, päevas on 1305 õhukõusu ja maandumist ja asfalteeritud radadest enam ei piisa. Praegune valitsusliit on aga lennuvälja laiendamise kindlalt välistanud.

Kolmandat maandumisrada on kavandatud juba 2007. aastast alates ja 2009 sai plaan ka eelmise valitsusliidu heakskiidu, kuid 2010. aastal pani David Cameroni juhitud valitsus selle seisma. Transpordiminister Justine Greening, kelle valimisringkonnast Heathrow' lennukid pidevalt üle lendavad ja kahtlemata parajalt müraterrorit pakuvad, oli juba valimiskampaanias võidelnud kolmanda maandumisraja vastu. Ja ta on sama kategooriline ka praegu. Kui valitsus peaks oma otsust muutama, oleks Greenway valmis lausa ametist lahkuma.

Nüüd on peaminister David Cameron sattunud just oma enda partei „tagarea” ehk siis parlamendis istuvate konservatiividest poliitikute tule alla. „Peaminister peaks näitama, kas ta on mees või hiireke,” pööras juba 29 aastat parlamendis istunud Tim Yeo, nõudes Heathrow' kolmanda maandumisraja ehitamist. Tema protest ei piirdu ainult tooride parteiga, parlamendis on lausa parteipiire ületav lennunduse toetusgrupp.

Uus lennujaam jõesaaarele

Ka varakantsler George Osborne tunnistab, et Londonil on vaja oma lennuväljade mahutavust suurendada, aga otsust „kohe nüüd, kohe praegu” ei saa teha. Greening on pakkunud vastu hoopis Londoni linnapea Boris Johnsoni toetatud plaani ehitada linnale

Heathrow, Euroopa tihedaima liiklusega lennujaam Foto: Reuters

päris uus lennujaam Thamesi jõe suudmesse rajatavale nn Borisi saarele.

Peaminister Cameron on keeldunud Heathrow' lennuvälja laiendamast, samal ajal on koalitsioonipartner, libe-

raaldemokraatide juht Nick Clegg vastu ka „Borisi saare” lennuväljale. Äriühingonnad aga protestivad, et venitamise läheb juba Briti majandusele kalliks maksma.

Heathrow' lennuväljal on

praegu kaks maandumisrada, üks 3902, teine 3658 meetrit pikk. Lennuvälja kasutab 86 lennukompaniid, lennates Londoni ja 183 sihtkoha vahel. Iga päev startib või maandub seal 1305 lennukiga keskmiselt 190 100 inimest. See on British Airwaysi peamine lennujaam, nagu ka Richard Bransoni kuuluva väiksema lennufirma Virgin Galactic Airwaysi kodupaik.

Mullu läbis Heathrow' lennujaama 69 miljonit reisijat ehk siis rohkem, kui on Suurbritannias elanikke. Londoni Gatwicki lennujaama läbis samal ajal 33,6, Stanstedi 18, Lutoni 9,5 miljonit reisijat. Heathrow on kõige tihedama reisiliiklusega lennujaam Euroopas, edestades selgelt Pariisi Charles de Gaulle'i ja Saksamaa Frankfurti lennujaama. ●

MAKSU- JA TOLLIAMET: MULLU SUURENES KESKMINE PALK 34 EURO VÖRRA

Maksu- ja tolliameti andmetel deklareeriti 2011. aasta eest tulu kokku ligi 5,3 miljardit eurot. Keskmine aastane brutotulu ühe inimese kohta kasvas eelmisel aastal võrreldes 2010. aastaga

5,7%. 2011. aastal saadi keskmiselt tulu 9746 eurot, aasta tagasi oli see summa 9216 eurot. Suurima osa deklareeritud tulust moodustas ka sel korral palgatulu. EPL

Keskmine palk
Mullu deklareeris
palgatulu 503 658
inimest kogusum-
mas 4 mld eurot.

EESTI ENERGIA UURIB MAROKO PÕLEVKIVI

Eesti Energia ja insenerifirma Outotec ühisettevõtte Enefit Outotec Technology (EOT) sõlmis koostöölepingu energia- kontserniga San Leon Energy plc, et teha eeluuringuid Maro-

kos kontsernile kuuluvas Tarfaya põlevkivimaardlas. Maroko on üks suurima põlevkivivaruga riike maailmas, kus huvi kohalikust toorainest elektri ja õli vastu on suur. Delfi

MAKSUVÕLAD

65 000 000
eurot on Krediidinfo 2012. aasta esimese poole statistika kohaselt Eesti firmade maksuvõlg. EPL

Riik paneb müüki mitu uhket mõisahoonet

Kinnisvara

AS Hoolekandeteenused paneb müüki neli hinnalist mõisa, mis ei sobi erihooldekodudeks.

Ann-Mari Nergi

ann-mari.nergi@epl.ee

Riigile kuuluv aktsiaselts Hoolekandeteenused pani enam-pakkumisele kuus erihooldekodu, millest nelja puhul on tegu ajalooväärtslike Eestimaa mõisatega. Kernu, Udriku, Ravila ja Mõisamaa mõisa, Saaremaal asuva Sõmera klubihoone ja Aavere hooldekodu hoone ostmiseks saab pakkumisi teha veel 14. septembrini.

Kuna euroliidu toetustega ehitatakse puudega inimestele koduks olnud amortiseerunud ja halvas seisukorras mõisate asemele uued hoolekandekülad, üritatakse müügiga leida mõisatele uusi omanikke, kes restaureerimise ja majadele uue funktsiooni leidmise enda peale võtaks.

Hoolekandeteenuste juhatuse esimehe Maarja Mändmaa sõnul anti mõisahooned neile üle 2007.–2008. aastal. Nüüd loodetakse nende müügiga teenida vähemalt nii suurt tulu, mille eest saaks ehitada seni plaanitud teenusepakumise kohtadele lisa.

Sobivad turismiks

Juhul kui majad jäävad siiski müümata, peab ettevõtte leidma neile muud kasutust. „Igal juhul me hoiame seal korda, et nendega midagi ei juhtuks või keegi vandaalitsema ei tuleks. Aga mõistlik meil endil neid pidada pole, sest nad lihtsalt ei sobi erihooldekodudeks,” rääkis Mändmaa.

Mõisaportaali mois.ee autori Valdo Prausti sõnul on nii Kernu kui ka Udriku mõisa puhul tegu väga väärtusli-

Nii Kernu kui ka Udriku mõisa puhul on tegu väga väärtuslike hoonetega.

ke kõrgklassistsistlike hoone- tega, kuid mõlemad vajavad põhjalikku restaureerimist. Prausti arvates võiks neist saada turismiteenustele orienteeritud mõisad, kuid kindlasti ei saa kõikidest säilinud mõisahoonetest teha hotelle või konverentsikeskusi. „Mõisahoonete kasutuse nišše on muidugi

-1- Arvatavasti Soome arhitekti Ludwig Engeli projekteeritud Kernu mõisa müüakse 305 000-eurose alghinnaga. -2- Udriku mõis -3- Ravila mõis

Fotod: Rauno Volmar, AS Hoolekandeteenused

olemas, aga neid ei oska tih- ti nii lihtsalt leida, see nõuab aega ja vahedat mõistust. Igal juhul vajavad ajaloolised hooned säilitamist.” Prausti sõnul võiks Kernu mõisa tõmbenumbriks saada selle oletatav arhitekt Ludwig Engel, kes ehitas üles ka Helsingi linna. „Engeli osalus Kernu mõisas pole küll täpselt teada, aga sellegipoolest võiks tema nimi näiteks Soome turistidele hästi müüma hakata.”

Ravila mõisahoonet põletati küll 1905. aasta revolutsiooni ajal maha, kuid ka see ehitati luksuslikuna uuesti. Originaal- list on säilinud pargipoolne graniitplokidest trepp. Udriku- kus on säilinud väga kunsti- pärane interjöö, mis on võr- reldav restaureeritud Saku mõisaga. ●

MÕIS KUI INVESTEERIMISOBJEKT

Mõisa ostab pigem äriplaaniga ettevõtja

Müügil on mitmeid teisigi mõisaid. Näiteks müüakse pea miljon eurot maksvat Oti mõisa Saaremaal, Kolu mõisa Järvamaal ja kümme aastat tühjana seisnud Purila mõisa Raplamaal.

Mõisahuvilise Valdo Prausti sõnul on viimase kümne aasta jooksul restaureeritud Eesti mõisaid mitu korda rohkem kui kunagi varem. Nõukogude ajal oli seda peaaegu võimatu teha, sest mõisnikud olid ju talurahva rõhujad ja halvas nimekirjas. „Mõisate üldine olukord on samuti hea, alati muidugi mõningate eranditega omanikest, kel pärast mõisa ostmist

ei käi valdustest enam jõud üle. Jääb ainult lootet, et müügis olevad mõisad leiavad valdaja, kes hoolt kannab,” ütles Praust.

Kinnisvarabüroo Uus Maa juhtiv konsultant Andrus Soonsein tõdeb aga, et mõisaostu vastu tunnevad enamasti huvi tervikliku äriplaaniga ettevõtjad, mistõttu on Eesti mõisad eelkõige äriobjektid. „Pakutavate mõisate hindade mõjutab aga enamas- ti asukoht, ümbrus, hoonete ja pargi terviklikkus. Kinnisvara hetkeline turuolukord mõisaostu ei mõjuta, pigem vaadatakse pike- malt ja üldisemalt majanduse liikumist,” rääkis Soonsein.

Eksvallavanem: mina ei müünud Laherannat maha

Intervjuu

Andres Reimer
majandusajakirjanik

Arendajale soodsa**tehingu sõlminud****endine Jõelähtme valla- vanem Taimi Saarma****endal süüd ei näe.**

Eesti Päevaleht kirjutas eile kinnisvaraarendaja Metro Capitali hiilgavast ärist Laheranna kinnistuga, mida nüüd müüakse ostuhinnast 23 korda kallimalt 3,67 miljoni euro eest. **● Harju maavanem Ülle Rajasalu on nimetanud Laheranna tehingut vallale väga halvaks. Taimi Saarma, kas teid on tehingu pärast kritiseeritud?**

Seda tehakse kogu aeg. Ma lähen vist sellega hauda. Kõige häbematum on väide, justkui mina isiklikult oleksin selle krundi maha müünud ja selle eest teab missugust kasu saanud ja vallale kahju teinud. Volikogu otsustas 16 aastat tagasi selle krundi maha müüa. Nüüd unustatakse, et maa hind oli siis palju odavam kui praegu.

Tegemist oli tolle aja kohta erakordselt suure 85-hektarilise maatükiga, millele ei olnud palju pakkujaid. See kujundas ka hinda. Valla eesmärk oli, et arendaja teeb korda ranna. Kuid arendaja polnud selleks suuteline. Leping sõlmimine venis ja hinnad samal ajal tõusid. **● Miks sai arendaja krundi omanikuks, makstes sisse vaid viiendiku ja ülejäänud summa seoti pikaajalise investeerimis- plaaniga, mille vald oleks kinnistu maksumusest kustutanud?**

Lepingu valmistas ette volikogu komisjon ja mina olin vaid allkirjutaja.

Arendajad alustasid suure hooga. Näiteks võsa mahavõtmise asemel hakkasid nad maha võtma puid, mis tõi pahanduse. Kaalusime isegi lepingu tühistamist, sest arendaja ei täitnud lubadusi. **● Kuidas sai võimalikuks kinnistu jaoks rannäärse ehitus- piirangu tsooni muutmise?** Ma polnud sellega kursis, sest ei teadnud kõiki asju, mis [val- la]majas toimus. Pärast, kui ma ameti maha panin ja läksin volikogusse, siis ei toodud neid asju ka volikogusse. Igaüks ajas seal omi asju ja val- la asjad ei huvitanud kedagi. **● Kas arendajad toetasid valla poliitikaga seotud erakondasid?**

Seda ma küll ei tea. Meid nad tollel ajal ei toetanud. **● Kuidas kohalikud inimesed asjasse suhtuvad?** Neeme küla rahvas on väga rahul, sest arendaja on lubanud investeerida suure summa algkooli-lasteaia ehitamisse ja küla saab oma kanalisatsioo- niprobleemile lahenduse. ●

Korraldame kogu Eestis ja Soomes tõstuki, teleskooplaaduri, korvtõstuki, kraana, tõstuskraana, laadurkraana ja muude teiselaldusseadmete juhtide kaardikoolitusi ning tõstetööde

TÖÖHUTUSKOOLITUSI

Koolitused on neile isikutele, kes oma töökohal Soomes või mujal Põhjamaades kasutavad oma töös selliseid tõste- või teiselaldusseadmeid, mille käitamine ilma juhiloata ei ole lubatud.

Järgmised kursused kogenud juhtidele:

Koolitus korvtõstuki juhile, tööandja juhiluba

Tallinn 24.09.2012

Koolitus tõstuki ja teleskooplaaduri juhile, tööandja juhiluba

Tallinn 24.09.2012

Lisaks tuletöö- ja tööhutuskaardi (roheline kaart) koolitused vastavalt tellimustele.

Registreerimine kursustele ja lisainfo www.suotu.eu ja www.suotu.fi või telefoni teel tööpäeviti kella 09:00 - 16:00 telefonil **55-530505** (eesti keeles) ja +358-451140099 (soome keeles)

Suomen Turvallisuuskoordinaattorit - SuoTu

Saarijärventie 1153,
44190 Äänekoski, SOOME
Löötä 4, 11415 Tallinn, EESTI

BACH MUSTPEADE MAJAS

Täna kell 19 esitab pianist Lembit Orgse Mustpeade majas Johann Sebastian Bachi lühipalu. Kontserti korratatakse 6. septembril kell 16 Põltsamaa muusikakoolis. **EPL**

PILLE LILLE FONDI PREEMIA SAI KRISTEL PÄRTNA

VIII Tallinna kammermuusika festivali raames anti välja Pille Lille Muusikute Fondi noore laulja preemia. Marje ja Kuldar Singi nime kandva auhinna sai sopran Kristel Pärtna. Festival jätkub täna ja homme kontsertidega raekoja, Rootsi-Mihkli kirikus ja Hopneri majas, teiste seas esinevad Irina Zahharenkova, Helen Lokuta, Ralf Taal ja Henry-David Varema. **EPL**

SÕJAEELNE AVANGARD KUMUS

Reedel avatakse Kumus näitus „Geomeetiline inimene. Eesti Kunstnikkude Rühm ja 1920.–30. aastate kunstiuuendus“. 1923. loodud avangardse rühmituse tuumiku moodustasid

alguses Jaan Vahtra, Eduard Ole, Friedrich Voldemar Hist ja Juhan Raudsepp, hiljem lisanud Arnold Akberg, Henrik Olvi ja Märt Laarman. Näitus on avatud 6. jaanuarini. **EPL**

Kunstnik Marje Taska – Eesti juurtest ja vanaisa pärandist toituv looja

Intervjuu

Tanel Veenre
tanel.veenre@epi.ee

Viimased kolmkümmend aastat Rootsis elanud eestlane Marje Taska mõtestab feminismi kui ühe rahva ajalugu.

●●Sul puudub klassikaline kunstiharidus. Kuidas kulges tee kunstiini?

Tegelikult muusika kaudu. Lõpetasin Tallinna muusikakeskkooli Heljo Sepa klaveriklassis. Muusika kaudu sain rütmi ja harmoonia alused, mida on kindlasti ka kunstis vaja läinud. Kui olin 17, siis kohtusin Tõnis Vindiga, kooliõpetajast ja esimeste õpilaste hulka. Hiljem olen end Rootsis eri koolides täiendanud. Ja muidugi on oluline minu vanaisa Eduard Taska pärand.

●●Vanaisa pärandi mõtestamine on üks sinu kunsti juhtmotiive. Miks on see oluline?

Tunnen siin ehk isegi mingit kohustust, ma tajun tihti oma vanaisa lähedalolekut. Ja nahn on materjalina ju nii ebaharilik nähtus, mida tuleb kindlasti alal hoida ja arendada.

Hea, kui mehed ja naised üksteisest sõltuvad pole, oskused teevad meid vabaks.

Lähimaks plaaniks on teha ka nahaga üks suurem installatsioon.

●●Tegeled palju ka eestluse teemaga.

Juured on mulle üha olulisemad. Kui aus olla, siis olen kodu-estlaste peale veidi kade. Minu isiklik trauma on see, et

ma ei saanud sel ajal siin olla ega läbi elada kõiki neid tohuid ühiskondlikke muutusi. Ning eks see ole ju inimlik, et mis teeb haiget, on ka oluline ja ärgitav jõud kunstnikuna. Minu side Eestiga on ka 88-aastase ema kaudu, kes on juba aastaid sügiseti-talviti meiega Rootsis: osalt selleks, et Eesti talve ja libedaid teid vältida, ja osalt, et mu tütardega eesti keelt rääkida. Üks mu projekte oli paari kuu jooksul igal hommikul panna kirja tema mälestused. Umbes viie aasta eest tegin esimese emateemalise näituse „Comeback“, mis rääkis tema Siberist naasmisest. Püüdsin tabada selle aja lootusriikast poolt. Need olid inimesed, kellelt oli kõik võetud, kuid nad hakkasid taas uuesti elu looma, päris algusest.

●●Praegu kunstihoone galeriis olev feministliku kunsti näitus jääb distantsilt veidi passiivseks ja külmaks...

Aga see esimene mulje on petlik. Tegemist on täiesti haruldase näitusega. Arhiivimaterjal on põnev, loodan vaid, et inimesed julgevad uksest sisse minna, laua taha istuda ja vaadata naiste loodud performatiivse kunsti suurepäraseid näiteid. Ma vaatasin seal näiteks Yoko Ono üht kuulsamat tööd, kus tal lõigatakse riided seljast. Selle originaal on aastast 1964, uusversioon valmis mõne aasta eest. Põnev on

see vahe, mida üks ja sama akt tähendab eri vanuses naistega sooritatuna.

●●Millises staadiumis on feminism praegu?

Ma ei ole ehk objektiivne vastaja. Subjektiivselt pean enesemõistetaavaks, et naised ja mehed on võrdsed. On ju

Marje Taska korraldas esmaspäeval avatud näituse puhul hoone ees *performance*'i, kus ta laulis ja tantsis rituaalselt viljal. Tegu oli osaliselt sama odraga, mille publik oli kunstnike liidu kevadnäituse installatsioonis kasvama pannud.

Foto: Vallo Kruuser

KES TA ON?

Marje Taska

Sündinud 1955

- Lahkus Eestist 1982. aastal.
- Viljelenud graafikat, nahakunsti, maali, installatsiooni.
- Isikunäitused Rootsis, Taanis ja Eestis. Osalenud ligi 50 grupinäitusel üle maailma.
- Näitus „re.act.feminism – a performing archive#2“ Kunstihoone galeriis 30. septembrini. Marina Abramovič, Yoko Ono, Ana Mendieta, Carolee Schneemann, Hannah Wilke, Orlan, Martha Rosler jpt

teada, et meeste ja naiste loovusel, andekusel ja mõistusel ei ole vahet. Küsimus on alati olnud arenguvõimalustes, sotsiaalsetes normides ja traditsioonis. Ei tohiks kindlasti olla palgavaheid. Ja on hea, kui mehed ja naised üksteisest sõltuvad ei ole. Oskused teevad meid vabaks. Ega see ei tähenda, et sood ära kaovad, vastupidi, kaob ära sõltuvus, kohtutakse kui kaks vaba jumalat, kes teineteisega mängivad. Ma näen Rootsis palju uhkeid isasid lapsevankritega jalutamas, kuigi seal võib pendel olla teises äärmuses. Naised teeksid nagu vahel meestele tagasi, on palju lahutusi ja

truudusetust, mis on just naiste poolt tingitud.

●●Aga sinu isiklikum suhe feminisimiga?

Mina vajan eneseteostust nagu õhku. Mulle meenub eluperiood kahe lapsega kodus, kui tundsin end kui vangis. Kui lapsed kasvasid, siis see, mis mind elus hoidis, oli kogu maja lastele *workshop*'ide tegemine. Sain sinna oma loomingu- ja kanaliseerida. Ja ma olen tänulik esimestele feministidele, kes rajasid meile, teistele naistele, teed.

●●Kuidas kõnetavad eestlusega seotud teemad rootslasi?

Mind on võetud hästi vastu, eriti see emast kõnelev näitus.

Sain selle kohta suurepärase vastukaja, just üldeksistentiaalsel tasandil. Kuid ma tõesti ei oska öelda, kui palju võetakse mind kui eestlast. Üks asi, mis mulle raske tundub, on see, et ma olen oma vanade ja uute eesti sõprade poolt ära hellitatud. Sõprus ja kambavaim Eestis on spontaansed, sügavam ja intensiivsem. Malmös jagasin palju aastaid 40 kunstnikuga ateljeed ühes vanas vabrikus. Igaüks töötas omaette, seltsielu praktiliselt puudus. Nüüd on mul omaette ateljee, aga töotan ka palju kodus arvuti taga. Tegelikult töotan aga vist oma peas kogu aeg, isegi magades. ●

LOE SELLE NÄDALA MAALEHEST:

MEELIS ATONEN: Euro variseb kokku

»Rahandusminister Jürgen Ligi erakonnakaaslane on kindel, et ESM ei suuda eurot päästa.

LOE VEEL:

»Miks on **KODU-MAINE KÕÕGIVILI** turul mitu korda kallim kui poes?

»**SÜGIS TULEB PAREM KUI SUVI:** Maalehe ilmatargad ennustavad päikselist septembrit-oktoobrit.

Sel nädalal
Metsaleht!

ILLUSTRATSIOONID LASTEKIRJANDUSE KESKUSES

Täna kell 16 avatakse lastekirjanduse keskuses kaks juubelinäitust. Illustratsioonigaleriis avatav karikaturist Aivar Juhanson (pildil) juubelinäitus pakub läbilõiget Eesti Ekspressi rubrii-

gi „Persoon” jaoks joonistatud šaržidest.

Trepigaleriis saab näha graafiku ja raamatukunstniku Evi Tihemetsa (1932) illustratsioone lasteraamatutele. **EPL**

UUS NÄITUS

Täna kell 17 avatakse Tallinnas Hop galeriis Ulvi Haagenseni näitus „lga päev”. Kanga riputamise motiivi uuritakse keevistega ühendatud rahulike terasjoonte kaudu. **EPL**

ANNETUS PÄRNU MUUSEUMILE

Pärnu muuseumile on annetatud neli teost Pallase kooli lõpetanud kunstniku Erich Lepsi loominguist. Sõjaaegsed Ulmi linna vaated annetas muuseumi kogusse Mai Treude. Leps õppis

1930. aastate algul Pariisis, Sakamaal, Itaalias, Šveitsis, Soomes ja Venemaal ning asus seejärel elama Pärnusse, kust põgenes 1944. aastal Saksamaale ja hiljem USA-sse. **EPL**

Soomlased reisivad Oksase pärast Eestisse

Turundus

Reisipaketid pakuvad

laevapiletit Tallinna

koos raamatuesitluse ja

filmilinastusega.

Andres Laasik

andres.laasik@epl.ee

Sofi Oksase romaan „Kui tuvid kadusid” on saamas rahvusvaheliselt tuntuks juba enne oma ilumumist. Täna toimuvale raamatuesitlusele tuleb sadu inimesi Soomest ja teistest maadest. „Soomes tänavapildis ei ole Sofi Oksase uut romaani kuidagi näha,” ütles samuti Tallinna saabuv

ajalehe Helsingin Sanomat kirjandustoimetaja Suvi Ahola. „Kuid Tallinna raamatuesitlus ja filmi esilinastus on oluline sündmus.”

Soomes reisifirmad müüsid reisipakette, mille sisse kuulusid laevapiletid, majutus, bussivedu, raamatuesitlus ja filmi esilinastus ja need on läinud hästi kaubaks. Romaani „Kui tuvid kadusid” kommunikatsioonijuhi Nora Varjama sõnul on raamatuesitlusele andnud ennast üles suur hulk ajakirjanikke.

Helsingin Sanomates ilmunud uudise kohaselt tuleb Tallinna paarkümmend meediaväljaannete esindajat Rootsist, Venemaalt, Hispaaniast

Foto: Tooni Härkönen

ja Inglismaalt. Suurt huvi tuntakse just „Puhastuse” filmi vastu, mida täna näeb Tallinnas nädal aega enne seda, kui film hakkab teistes Eestis ja Soome kinodes jooksmas hakkab.

Helsingis tuleb öömüük

„Kui tuvid kadusid” ilmub Soome raamatulettidele 1. septembril ja raamatu müüki alustatakse Helsingis kohe, kui kell kukub. Nimelt korraldatakse Aleksandri tänava akadeemilises raamatupoes öömüük, kus pood avatakse reede öösel vastu laupäeva kell 00.00. Esimesed viiskümmend raamatuostjat saavad piletid „Puhastuse” Helsingi esilinastusele. Kirja-

nik ise on sealsamas raamatupoes kohal 1. septembril kell 13. Sellist raamatute öömüügi praktikat on Soomes varem ette tulnud „Harry Potteri” puhul.

Helsingin Sanomat avaldab romaani „Kui tuvid kadusid” arvustuse reedel ehk siis kohe esimesel võimalusel pärast raamatuesitlust. Suvi Ahola, kes on raamatut juba ise lugenud, ütles, et see on tugev teos Eesti lähiajalooost.

„Tal on palju lugejaid, ta on rahvusvaheliselt läbi löönud,” iseloomustas Ahola Oksase fenomeni. „Sofi Oksanen paistab silma sellega, et võtab seisuks.” Eesti lugejani jõuab teos novembris. ●

OKSASE RAAMATU ESITLUS TALLINNAS

Täna Nokia kontserdimajas

●● 16 romaani „Kun kyyhkyset katosivat” („Kui tuvid kadusid”) esitlus.

●● 18.15 Antti Jokise filmi „Puhastus” eestikeelne linastus. Osades Liisi Tandefelt, Amanda Pilke, Laura Birn, Krista Kosonen, Peter Franzén, Tommi Korpela ja Kristjan Sarv.

●● 22 filmi soomekeelne linastus.

Sofi Oksanen

●● Avaldanud romaanid „Stalini lehmad” (2003), „Baby Jane” (2005) ja „Puhastus” (2008)

●● „Puhastus” võitis Mika Waltari auhinna, Finlandia preemia, Põhjamaade Nõukogu kirjandusauhinna, Euroopa raamatuauhinna ja Prantsusmaa Femina võõrkirjanduse preemia. Raamatu avaldamise õigused on ostnud 40 kirjastust kogu maailmast.

Fine 5 näitab NO99 laval kaheosalist tantsuetendust

Foto: Reinis Spaike

Tants

Stravinski plahvatuslik

energia leiab maandamist

Gigeri, Sumera ja Odiumi

mandala meditatiivsuses.

Andres Laasik

andres.laasik@epl.ee

Esmaspäeval näitab tantsuteater Fine 5 NO99 laval kahest lavastusest koosnevat etendust. Kokku on põimitud Igor Stravinski „Püha kevad” ja eri heliloojate muusikal põhinev „Mandala”. „Need on täiesti erineva tunnetusega teosed,” ütles üks Fine 5 juhtidest Rene Nõmmik. „Püha kevad” on plahvatuslik, metsik, lausa loomalik. „Mandala” on seevastu meditatiivne, sisemiselt varjatud sõnumiga.”

Ütelda, et toimub esietendus, poleks päris täpne, sest sama kava näidati juunikuus toimunud moodsa tantsu konverentsile tulnud külalistele, kes andsid edasi ka esimese tagasiside. „Saime hea vastukaja,” sõnas Fine 5 teine juht Tiina Ollesk.

Igor Stravinski kuulsate Vene hooaegade jaoks loodud legendaarset „Püha kevadet” on Fine 5 tantsinud ka varem,

Nüüdisaegne tants

Etendusõhtu „Mandala” ja „Püha kevad” teatris NO99 3.–5. septembril kell 19

Koreograafid/lavastajad: Tiina Ollesk, Rene Nõmmik

2003. aastal. „Seekordne lavastus on töödeldud variant,” ütles Ollesk. Tema sõnul on erinev seegi, et tantsijateks on Tallinna ülikooli koreograafiateaduskonna tudengid. 2003. aastal loodud „Püha kevadet” on Fine 5 näidanud festivalidel väljaspool Eestit. „See lavastus on leidnud huvitavat vastukaja,” ütles Nõmmik. „Meil on küsitud, miks meil on seal oma dramaturgia ja miks me ei tee seda kujul, nagu Wacław Niżyński seda omal ajal tantsis. Meil nimelt pole seal tegu vanaslaavi muinasusu rituaaliga, ohverdamine on meil üldisemas tähenduses.”

Täenduslikud värvid

„Mandala” on seevastu budistliku mandala ehitamise rituaalist inspireeritud teos, kus värvid on tähendusliku väärtusega. Muusika on „Mandala” tarvis kokku seatud Paul Gigeri, elektroonilise muusika bändi Odiumi ja Lepo Sumera loomingust.

Teatri NO99 saal on valitud etendamiseks välja kui selle lavastuse jaoks kõige sobivam. „Püha kevadet” ja „Mandalat” näeb seal alates esmaspäevast kolmel päeval järjest. ●

Rahvusooper
Estonia

“Estonia” TEATRILAAT

Tasuta!

2
IX

Pühapäeval, 2. septembril kell 12-15

Rahvusooper avab uue hooaja!

Tegevused kogu perele ümber Estonia maja! Vihmase ilma korral majas!

107. HOOAJA PILETTE MÜÜK

Pealava

- Parimad palad 107. hooaja uuslavastustest rahvusooperi orkestri, koori ja solistide esituses

Operimaa

- René Soomi ja Heli Veskuse laulutunnid
- SEB publikupreemia laureaatide autogrammitund

Balletimaa

- Age Oksa näidistreeningtund, uuslavastuste proovid
- ERGO tantsupreemia laureaatide autogrammitund

Lasteala

- Kalevi kommilaev ja muinasjutumaa Lumivalgekese ja Coppéliaga
- Pipi Pikksukk, pokud ja pannkoogid
- Grimmi- ja kostüümi töötodad, joonistamine ja meisterdamine

Suur laad

- Teatrikostüümid ja –rekvisiidid, meened
- Önneloos

Spordiala

- Tänavakorvpall

Autoala

- Autonäitus, hübriid- ja ralliautod

Jalajälgede avamine

- Kell 11 Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu juures

SEB

LEXUS

TELE2

ERGO

AMSERV

Kalevi

LIVIKO

AURA

Postimees

SOKOS

HOTEL

VIRU

Avatud kohvikud ja baarid
Lisainfo: www.opera.ee

Eesti lapsed lähevad iga aastaga üha tüsedamaks

Ülekaalulised lapsed
Noorte rasvumise teema
väärib kindlasti senisest
suuremat kõlapinda ja
tähelepanu.

Vilve Torn
vilve.torn@epl.ee

Tervise arengu instituudi statistika põhjal suurenes rasvunud noorte (vanuserühmas 11–15) osakaal aastatel 2006–2010 enam kui kaks korda, moodustades 2010. aastaks u 17% poistest ja 11% tüdrukutest. Perearst ja Eesti Tervise Fondi esimees Eero Merilind tunnistas algava kooliaasta eel ausalt, et selline trend on ehmatav.

Kuigi tohtri sõnul on õpilaste teadmisi ja toitumisharjumusi korrapäraselt uuritud-analüüsitud ning toitumistavasid püütakse üha enam tervislikumaks muuta, näitab TAI statistika siiski seda, et teema on ikka veel alahinnatud. „Rasvunud noorte teema väärib kindlasti senisest suuremat tähelepanu nii koolinoorte kui ka lapsevanemate seas. Kuigi Eestis ei ole ülekaalulisus praegu veel väga ulatuslik probleem, on oht selleks juba olemas.”

Dr Merilind on kindel, et laste toitumisharjumused saavad alguse kodust. Mõnes peres valmistab ema süüa vaid poolfabrikaatidest, teises peres eelistatakse aja kokkuhoiu nimel vaid poodides müüdatavat valmistoitu, kolmas pere ema on aga veendunud isevalmistatud roogade kasulikkuses ja tema jälgib täpselt, millist toorainet ta söögivalmistamisel kasutab. Dr Merilinnu sõnul oleks muidugi suurepärane, kui järjest enam suureneks nende perede arv, kes toituvad läbimõeldud nädalamenüü järgi. See välistaks ka olukorra, et ema-isa ei jooksegi pärast tööd valmistoitu ostma.

Dr Merilind lisab, et paraku kipub see nii olema, et kui peres on ülekaalulised vanemad, kipuvad ka nende lapsed ülekilodega võitlema ja jäävad ülekaaluliseks ka täiskasvanuna. See kõik sillutab aga teed juba väga tõsiste terviseprobleemidele: südame-veresoonkonna haigused, diabeet, liigeseprobleemid jne.

Koolilastel on raskem

Kui lasteaialapsele on kindlustatud kolm tasakaalustatud toidusedelit päevas, siis tõsised probleemid algavad dr Merilinnu sõnul siis, kui lapsed kooli lähevad ja nende senine rutiin muutub. Paljudes peredes ei söö lapsed ajapuudusel isegi hommikusööki, siis viiakse nad kooli, kus nende esimene toidukord on koolilõuna. Kui laps on harjunud mitmekesise toiduvalikuga, sööb ta enamasti ka koo-

Rasvunud noorte osakaal suureneb.

Illustratsioon: Shutterstock

TASUB TEADA!

- Vörreldes teiste Euroopa riikidega iseloomustab Eesti kooliõpilasi vähene puu- ja köögiviljade tarbimine.
- Terviseprobleemidest teeb kõige enam muret Eesti laste hammaste halb seisund. Hambakaaries on kõige sagedamini esinev hambakahjustus.
- Oluline info toiduvaliku tegemisel on toidu märgistusest saadav teave, kuid siiani ei loe väga paljud toodete pakenditel ja etikettidel olevat teavet toidu koostise kohta.

Allikas: TAI

lõõnat. Kui laps on aga üles kasvanud vaid friikartulite ja kihisevate jookide toel, põlgab ta loomulikult ära taldrikule seatud köögiviljad ning ei joo ka piima. Nii seavadki paljud lapsed üle Eesti sammud puhvetisse ja valivad sealt saiakese või krõpsupaki. Emori andmetel kulutasid 6–14-aastased lapsed 2004. aastal taskuraha kokku ligi 330 miljonit krooni... ja sellest suurem osa kulus karastusjookidele, maiustustele ja kartulikrõpsudele.

Kuidas edasi?

Dr Merilind lisab, et koolilõunate puhul ei tohiks kindlasti alati raha taha pugeada. Koolilõunaid saab valmistada väga tervislikult ja seejuures suudetakse ka eelarve piirides püsida, küsimus on pigem kokas ja kooli oma hoiakutes.

Et koolinoori järjekindlalt tervislikuma toidu ja füüsilise aktiivsuse juurde juhtida, on kogenud perearsti sõnul vaja teemat rohkem kajastada. Hea näitena alustas tervisekampaniat juba üks Eesti kauplusekett, kes kutsus koolinoori üles eelistama tervislikumaid toiduvalikuid. Rimi turundus- ja kommuni-

Ülekaalulistel vanematel on enamasti ka ülekaalulised järeltulijad.

katsioonijuhi Andrija Lilleoja sõnul püüavad nemad koostöös TAI-ga noorte tähelepanu keskkonnas, kus nad reaalselt oma toiduvalikuid teevad. Lilleoja lisab, et tervisekam-

paania ajal moodustab olulise osa ka lasteaias ja koolilaste toitumisalane harimine. Nii tehakse näiteks lasteaiarühmadele harivaid ringkäike puu- ja köögiviljaosakonnas, kus lastele selgitatakse lõbusas ja lihtsas vormis puu- ja köögiviljade ning vitamiinide seoseid. Dr Merilinnule teeb selline kampania suurt rõõmu, kuid ta lisab, et oluline teavitustöö lasub siiski ka lapsevanematel endil. „Jälgige palun, et teie lapsed liigutaks end füüsiliselt vähemalt 30–60 minutit päevas. Ja kui vähegi võimalik, siis las nad jalutavad kooli ja tagasi. Kui kodu paneb siia kõrvale veel tervisliku toidu, olemegi juba väga suure sammu edasi astunud,” ütleb dr Merilind. •

Tunded teevadki väga haiget

Emotsioon

Emotsionaalne trauma võib mängida rolli kroonilise valuhaiguste arengus.

Teadlased tõestasid fakti, mida tõenäoliselt on kogunud enamik inimesi: südame-murdmine teeb tõepoolest haiget. Kasutades funktsionaalset magnetresonantsstomograafi, tegid New Yorgi uurijad kindlaks, et hüljanud armastatule mõtlemine aktiveerib ajus samad võrgustikud, nagu füüsilise valu puhul. Ehk teisisõnu – aju ei tee vahet füüsilisel ja emotsionaalsel valul ning südamevalu ja lahkumine on enamasti kui vaid metafoorid.

Uuringus vaadeldi kroonilisest valust ja vaimuhaigustest puutumatat 21 naist ja 19 meest, kelle partner oli viimase kuue kuu jooksul maha jätnud. Kahe erineva valutekitava ülesande jooksul mõõdeti osalejate aju aktiivsust. Esimeseks valutekitajaks oli käele kinnitatud kuumaallikas, seejärel näidati osalejatele eks-kallima pilte, mis meenutasid koosveedetud aega. Südame-murdmine aktiveerib ajus sarnaseid osi, mis ka füüsilise valu korral.

Seega võib emotsionaalne trauma mängida rolli kroonilise valuhaiguste arengus, tõstatades omakorda küsimuse, kas füüsilise valu ravi võib leevendada emotsionaalset valu ja vastupidi. •

Katrin Sak, filosoofiadoktor

Tähelepanu puudulikkus ja loovus

ADHD

Täiskasvanud, kes kannatavad tähelepanu puudulikkusega hüperaktiivsuse all (ADHD), naudivad enam loominguviisi saavutusi kui nende terved kaaslased. Nii nagu ADHD võib tekitada tähelepanu koondamisel probleeme, võib see avada ka uusi võimalusi lennukate ideede tekkeks.

Kui inimene pole oma ülesandele täielikult keskendunud, võib tema meel luua seoseid, mida muidu ei kujuneks. Michigani ülikooli teadlased tegid kuuekümneme üliõpilasele, kellest pooled kannatasid ADHD käes, teste ja mõõtsid nende loovust 10 palli skaalas. ADHD rühm sai seejuures märgatavalt kõrgemaid tulemusi. • **Katrin Sak**

VÕRKPALL

Eesti meeste võrkpallikoondis kohtus eile Tallinna Kalevi spordihallis maavõistlusmängus Londoni olümpial mänginud Suurbritanniaga ja alistas vastase kindlalt 3 : 0. **Delfi**

PÄRNU MEISTRILIIGAS

Eilseni oli KK Pärnu meistriliiga meeskonna tegevuse jätkumine küsimärgi all. Nüüdseks on selge, et hooajal 2006/07 kokku pandud Pärnu esindusmeeskond tegutseb ka sel hooajal. **ERR**

ZOPP MÄNGIB MAAILMA SEITSMENDA REKETIGA

Jürgen Zopp, kes sai esmakordselt suure slämmi turniiri avaringis võidu, kohtub US Openi teises ringis kuuendana asetatud tšehhi Tomáš Berdychiga. Zopp oli avaringis parem Usbe-

kistani esindavast Denis Istominist. Kaheksanda asetusega Caroline Wozniacki kaotas maailma edetabelis 96. kohal asuvalle rumeenlannale Irina-Camelia Begule 2 : 6, 2 : 6. **Delfi**

MEISTRITE LIIGA

Meistrite liiga alagrupiturniirile pääsevad Portugali Braga, Belgia Anderlecht, horvaatide Zagrebi Dinamo, valgevenelaste Borissovi BATE ja hispaanlaste Málaga. **ERR**

Korvpallurite teekond EM-ile muutus keerukaks

Kommentaar

Jüri Butšakov
Levice

Saamata jäänud punktid mängust Islandiga või Serbiale kaotamine võivad Eesti koondise edasipääsu nurjata.

Eesti korvpallikoondis on võõrsil peetavate EM-valikmängude kolmemängulise seeria lõpusirgel.

Meeskond on pidanud vastu võtma kaotuse Serbialt ja toonud ka võidu Islandilt. Pisut kümne aasta tagust Annelinna või Lasnamäed meenutavas Levice linnakeses pole ajakirjanikel jututeemaks aga ainult ees seisev ülitähtis kohtumine Slovakkiaiga, vaid ka Iisraeli mõneti üllatav võit suurfavoriit Serbia üle.

Iisraeli võit teisipäeva õhtul EM-valikturniiril Serbia üle tõestas taas, et Eesti mängib kõige tasavägisemas ja tugevamas alagrupis. Pool turniiri on läbi ja tervelt kolm meeskonda on kolme võidu ja kahe kaotusega ühel pulgal – Iisrael, Serbia ja Eesti.

Iisraeli võit tähendab edasipääsulootusi arvesse võttes peamiselt kahte asja. Esiteks, et Eestil säiliks mingigi šanss alagrupis kolmandale kohale tulla, tuleb kodus neist taas üle olla. Teise ja esialgu võib-olla üliiraske stsenaariumi järgi avanes Eestil nüüd võimalus alagrupis end teisele kohale võidelda, kuid selleks peab peale Iisraeli ka ühe teise suure alistama.

Koondise abitreeneri Andres Sõbra sõnul näitab Iisraeli võit meeskonna taset. „Kui Iisraeli võidutulemus välja öeldi,

Täna võõrsil Slovakkiaiga mängiv Eesti alistas vastase kodus 95 : 74. Sten-Timmu Sokk (vasakul) viskas avamängus kuus punkti ja andis kaaslastele seitse resultatiivset söötu.

Foto: Siim Lövi

ta oma taseme leidma ja selle välja mängima. Ei mõtle palju selle peale, kuidas teistel läheb. Kui me oleme valmis Sloveeniasse jõudma, siis me peame nagunii Iisraeli kodus võitma.”

Oluline on korvide vahe

Kui seni võis Eesti loota, et Iisraeli (ja loomulikult Slovakkia ning Islandi) alistamisega on kolmandale kohale tulemine enam-vähem kindel – lootes, et Iisrael tugevaid ei võida –, siis nüüd ei pruugi ka sellest edasipääsuks piisata. Põhjuseks on korvide vahe. Korvpalli finaalturniirile Sloveeniasse sõidavad järgmisel aastal kuue alagrupi kaks paremat ja neli paremat kolmanda koha saanud. See tähendab, et kui võitude ja kaotuste suhe kolmandate vahel on sama, hakkab mängima korvide vahe. Eestil on praegu see negatiivne.

Kuidas saab nii olla? Eesti kuulub ainsasse kuueliikmelisse alagruppi, mis tähendab, et võidud alagrupi viimaseks jää-

va meeskonna üle tühistatakse. Seega ei saa praegu arvestada 21-punktilist võitu Slovakkia üle.

Miks on teiste alagruppide kolmandaks jäävatel meeskondadel eelis? Siin tuleb mängu alagruppide ebaühtlane tase. Eesti alagrupis mängib kolm möödunud EM-ile jõudnud koondist, lisaks Island ja Slovakkia, kelle satsis olevatest mängumeestest on nii mõnigi Euroopas tuntud mees. Ja olgugi et kaks viimast võistkonda on kaotanud mõne mängu 20 punkti piiril, B-alagrupi Luksemburg on neli kohtumist kaotanud keskmiselt 33,5 punktiga, C-alagrupi Küpros 23 ja E-alagrupi Albaania tervelt 34 punktiga. Ehk naaber-alagruppide parematel on kergemad vastased ja Eesti jaoks on iga punkt arvel.

Kokkuvõttes oleks ju kurb, kui mõned oma vigade tõttu saamata jäänud punktid võõrsil Islandi võidumängus või Serbia vastu kaotusega leppimine meie edasipääsu nurjaks. Edaspidi on tähtis näidata parimat võimalikku mängu. Ja nagu

positiivse mõtlemisega tuntud ning seetõttu ka mingis mõttes koondises hingetohtri rolli kandev Sõber ütleb: arvestades meeskonna taset, on kõik võimalik, ka suurte alistamine ja korvide lugemisest hoidumine. „Meil on homme (täna – toim) vaja kõva mäng mängida, millega me minu arvates saame hakkama. Ja siis on asi lihtne. Meil on kolm kivikõva kamandat – Iisrael, Montenegro ja Serbia. Ja sealt me peame oma võidud ära võtma! Kui me seda teeme, oleme Sloveenias. Kui mitte, siis järelikult me sel aastal ei vääri seda kohta veel. Aga praeguse seisuga on meil kaks kodumängu ka veel, Iisrael ja Serbia. Ei ole paha seis.”

AJAKAVA

Korvpalli EM-valikmängud

1. Montenegro	5/0
2. Iisrael	3/2
3. Serbia	3/2
4. Eesti	3/2
5. Island	1/4
6. Slovakkia	0/5

Mõned abivahendid on paraolümpial loomulikult lubatud.

Reuters/Scanpix

Varba murdmine võib paraolümpial olla dopingu eest

Paraolümpia

Paraolümplaste doping on keerulisem: sooritus võib parandada ka iseennast vigastades.

Aet Süvari

aet@epl.ee

Paraolümpia seostub ilmselt suurele osale spordisõpradele üllaste aadete ja puhta spordiga. Samuti atleetidega, kes ei tee sporti mitte raha ja kuulsuse pärast, vaid siirast soovist kombata oma võimete piire ja anda endast parim.

Paraku pole tegelikkus päris nii roosa. Ka paraolümplastel on omad dopingupatused. Peale selle on neil veel võimalusi, kuidas keelatud võtetega kaugemale jõuda ja rohkem saavutada. Mõni neist võtetest pole mitte üksnes võigas ja ohtlik, vaid ka raske avastada. Kuidas saada jälile näiteks sellele, et mõni sportlane ei käi tundide kaupa tualetis, sest lõhkemiseni pingul põis tekitab valu, mis sunnib teda rohkem pingutama?

Ratastoolisportlastel, kelle seljaaju on kahjustada saanud, on selle vigastuse tõttu madal vererõhk, mis on neile spordis omakorda takistuseks. Seetõttu üritatakse keha viia spetsiifilisse šokiseisundisse, mida nimetatakse autonoomseks düsrefleksiaiks. See on seisund, kus valušokk tõstab vererõhku, tekitamata seejuures valuaistingut.

Alakehast halvatud sportlaste puhul pole ebatavaline näiteks küünle alla nõelte torkamine. Mõni sportlane lausa murrab varba või kee-

rab munandid sõlme. Alates 2004. aastast on säärane asi tegelikult keelatud, sest peale sportliku soorituse parandamise võib autonoomne düsrefleksia põhjustada insuldi, sisemise verejooksu või surma.

Õige puudeklass

Igal juhul on tegemist petmisega. Kanada Briti Columbia ülikooli meditsiiniprofessor Andrei Krassioukov ütles ABC telekanalile, et ainus võimalus seda laadi petmist peatada on luua madala vererõhuga paraolümplaste jaoks eraldi võistlusklass. „Arstina saan ma aru, miks sportlased sellist asja teevad, ja teadlasena arvan loomulikult, et see on kohutav!” lausus ta.

Teine probleem, millega korraldajad silmitsi on, puudutab kontrolli selle üle, et iga sportlane võistleks ikka õiges puudeklassis. Selleks korraldatakse samuti meditsiinilised uuringud ja kontrollitakse tähelepanelikult sportlaste haiguslugusid. Sydneys pettis intellektipuudega sportlaste klassis kulla võitnud korvpallimeeskond kõiki. Alles pärast selgus, et vaid kahel palluril kogu meeskonnast oli puue, ülejäänud olid petturid. Pärast seda ei saanud intellektipuudega sportlased 12 aastat võistelda, enne kui nad nüüd Londoni olümpiale lubati.

Et Eestil säiliks šanss alagrupis kolmandaks tulla, tuleb Iisraelist kodus taas üle olla.

küsisime me kõik: miks nüüd nii? Oleks võinud teistpidi olla. See näitab, milline klubi Iisrael tegelikult on. Väga kõva kamanda. Ma arvan, et Montenegrolgi võib sama moodi minna nagu Serbial.”

Meeskonna põhimängujuhi Sten-Timmu Soku sõnul tuleb eelkõige mõelda enda mängudele ja siis alles teiste omadele. „Meie peame niikuinii see aas-

Täna Delfi Spordis: otsereportaaž Slovakkia-Eesti korvpalli EM-valimängult

Gerd Kanteril üks sarjavõit käes, Marek Niidult Eesti tippaeg

Kergejõustik

Kohilas võitsid nii Iljuštšenko kui ka Kanter, kuid parema tulemusega sai peavõidu kettaheitja.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

Koduse Bigbank Kuldiiga selle hooaja viimane jõuproov pidi selgitama, kas 5000-eurose peaauphinna saab kettaheitja Gerd Kanter või kõrgushüpaja Anna Iljuštšenko. „See oli lootusetu,” nentis kahel eelmisel aastal peaauphinna võitnud Iljuštšenko.

Nimelt pidi ta 5000 euro võitmiseks esmalt kõik konkurendid alistama ja mööduma Kanterist ka rahvusvahelise kergejõustikuliidu (IAAF-i) punktitalabel võrdluses. Saamaks vastu Kanteri Tartus heidetud 65.22-le, oleks Iljuštšenko pidanud eile Kohilas ületama vähemalt 1.95. Pärast kõrgusel 1.87 alavõidu kindlustamist telliski Iljuštšenko kõrguse latile ja kuigi kolmas katse oli üsna lootustandev, jäi 1.95 eile alistamata.

Uued tippmargid

„Soojendusel ei saanud kahel esimesel katsel isegi 1.80-st jagu, aga võistluse ajal sain õige tunnetuse kätte ja hüpped olid päris lootustandvad,” rääkis Iljuštšenko. Sarnaselt eelmiste võistlustega pidi ta ka eile Kohilas endiselt valu tegeva kannal tõttu tuimestusega hüppama. Siiski ei välistanud Eesti rekordi omanik võimalust, et osaleb järgmisel reedel

Iljuštšenko usub, et osaleb järgmisel reedel Brüsselis toimival Teemantliigal.

-1- Pärast võistluse ja autasutamise lõppu ootasid Gerd Kanterit kümned väikesed spordisõbrad, kõigil sihiks saada kuulsat kettaheitja autogramm. **-2-** Välejal Marek Niit lõpetas võistluse hooaja uue Eesti tippajaga 300 meetri jooksus.

Foto: Siim Lõvi

Alberto Contador

Foto: Reuters/Scanpix

Contador üritab Vueltal comeback'i

Jalgrattasport

Hispaania rattur Alberto Contador ei oleks saanud oma tagasitulekuks ebasobivamat aega valida. 2008. aastal koduse Hispaania velotuuri Vuelta võitnud rattur on viimased kaks aastat võidelnud dopingusüüdistustega, jäänud ilma oma 2010. aasta Tour de France'i võidust, otsinud õigust spordiarbitraažist ja lõpuks ikka kaotajaks jäänud. Paraku langes tema naasmise aeg kokku jalgrattamaailma ühe suurema skandaaliga – Lance Armstrongi dopingusaagaga –, mille tõttu kaotas kuulus ameeriklane, kellega Contadori oli nende mõlema dopingueelsel ajal korduvalt võrreldud, kõik oma tiitlid. Seepärast pole rattamaailmas Contadori jaoks praegu just palju kaastunnet ja andestust varuks.

Karistus kärpis tiibu

Augusti alguses tuli hispaanlane suurde sporti tagasi ilmselge sooviga kohe paugutama hakata ja ehk saada Vuelta võiduga natuke tagasi käest libisenud aupaiset. Kuid tundub, et temas pole enam endisaegset sära ja särtsu. Tema kaasmaalase Alejandro Valverde sõnul on dopingu tarvitamise eest saadud ja ärakantud karistus, võistluspaus mõjunud Contadorile tiibu kärpivalt ja Valverde kahtles, kas temas on sisu uueks Vuelta võiduks. „Ta on mõnda aega eemal olnud ja otsib ikka veel oma rütmi. On näha, et ta on natukene närviline, algatades rünnaku ka siis, kui selleks otsest vajadust ei ole,” tsiteeris Briti päevaleht The Independent Valverdet.

Contador ise on aga enesekindlusest tulvil. „Tunnen end iga päevaga aina tugevamana ega muretse eriti sellepärast, kas mul õnnestub võtta mõni etapivõit või mitte. Kõige tähtsam on finišeerida esimesena Madridis, see on ainuke, mis loeb,” rääkis ta Austraalia telekanalile SBS.

Eile sõideti Vueltal individuaalne temposõiduetapp, mille võitis Fredrik Kessia-koff, Contador oli teine. Kokkuvõttes juhib Joaquin Rodriguez, Contador kaotab tal ühe sekundiga ja on teisel kohal. Vuelta lõppeb 9. septembril. **• Aet Süvari**

EESTI EKSPRESS
30. august 2012
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Andrei Hvostov
konfliktist noorte ja vanade vahel

SAATUSLIK VIGA:

perearst ei suutnud tuvastada infarkti

Rohkelt uusi kurjategijaid Keskerakonnas

Brüsselis toimuval Teemantliiga finaaletapil. „Kui tahtmist on ja õnnestub töölt ära saada, siis võib-olla tõesti,” lisas ta.

Küll on Belgia pealinnas toimuv võistlus järgmine peatuskoht Kanterile, kellel on seal suur šanss saada sarja üldvõit. „Nüüd tuleb rohkem puhata ja teha kergeid trenne, mille eesmärgiks on kehasse toonuse tekitamine, ja vajadusel natuke ka tehnikat korrigeerida,” rääkis Kanter, kel jäi seljataha hullumeelne võistlusturnee. Eelmisel laupäeval koduste meistrivõistlustega alanud karussellil oli Kohila jõuproov järjekorras juba kuues. Eiline võidutulemus oli 63.35. „Selge, et oleks tahtnud 65 meetrit ära teha, aga täna [eile] ei olnud midagi võtta,” nentis Kanter.

Ülesmäge hooaeg

Seevastu teatas 32 võistlust järjest alistamatuna püsinud olümpiavõitja Robert Harting eile, et tõmbab 2. septembril Berliinis hooajale joone alla ega tule Brüsselisse. „Kahju, oleks saanud võib-olla ilusa punkti panna ja tema võiduseeria lõpetada. Nüüd seda võimalust pole,” ütles Kanter.

Tema järel sai Kohilas uue isikliku rekordiga teise koha 23-aastane Martin Kupper, kes heitis viimasel katsel 62.32.

„Kogu hooaeg on läinud ülesmäge ja viimased kuu aega on juba lubanud, kui tulemused on 60 meetri ringis olnud. Samas pärl on puudu jäänud, mis oleks olnud 63 meetrit ja üle,” rääkis Kupper. Tema eelmine rekord oli juuni keskel Helsingboris heidetud 61.16.

Uue Eesti tippaja eest hoolitses Kohila staadionil sprinter Marek Niit, kes läbis 300 meetrit 32,74-ga. 2006. aastast Martin Vihmanni nimel olnud rekord paranes koguni 0,84 sekundiga. „Hooaja lõpp tuli rekordiliselt. Kolmsada meetrit mulle sobib ka, kuna saan lõpuni oma jooksu teha ja ei pea hoogu maha laskma,” ütles Niit.

Eilse võistlusega sai ühtlasi läbi Ameerikas tudeeriva sprinteri 6. jaanuaril alanud ja pea kaheksa kuu pikkuseks veninud võistlusehooaeg. „Lähem nüüd Saaremaale puhkama, aitab sellest Tallinnast küll. Naudin sõpradega vananaistevõistluse,” rääkis Marek Niit, kes jääb Eestisse septembri keskpaigani. **•**

TULEMUSED

Bigbank Kuldiiga etapp Kohilas

MEHED

300 m: **1.** Marek Niit 32,74, **1000 m:** **1.** Dmitri Niželski (VENEMAA) 2.20,82, **2.** Nikolai Vedehtin 2.21,30, **200 m tj:** **1.** Aarne Nirk 24,55, **Teivashüpe:** **1.** Karlis Pujats (LÄTI) 5.11, **Kolmikühüpe:** **1.** Igor Sjunin 15.61, **Kuulitõuge:** **1.** Andrei Borodkin (UKRAINA) 19.43, **2.** Raigo Toompõu 18.12, **Kettaheitja:** **1.** Gerd Kanter 63.35, **2.** Martin Kupper 62.32, **3.** Aleksander Tammert 61.68, **Odavise:** **1.** Ivan Zaitsev (USBEBIKISTAN) 76.85, **2.** Tanel Laanmäe 75.43

NAISED

300 m: **1.** Patricia Hall (JAMAICA) 37,11, **4.** Helin Meier 40,20, **Kõrgushüpe:** **1.** Anna Iljuštšenko 1.87, **Teivashüpe:** **1.** Krista Obižajeva (LÄTI) 4.01, **Kolmikühüpe:** **1.** Irina Gumenjuk (VENEMAA) 13.41, **2.** Laura Maasik 12.06, **Kettaheitja:** **1.** Anu Teeäär 49.34

Forum Cinemas toob teieni
National Theatre Live Briti teatriparemiku otseülekanded kinodes üle maailma

6. septembril kell 21:00
kinos Coca-Cola Plaza

Kentsakas juhtum koeraga öisel ajal

kordusetendus
10. septembril kell 19:00
kinodes Coca-Cola Plaza ja Ekraan
www.forumcinemas.ee/teater

Põhineb Mark Haddoni menuromaanil
Dramatiseerinud Simon Stephens.

Supported by ARTS COUNCIL ENGLAND
AVIVA
BY EXPERIENCE HD
JUST NAGU FILMIS

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väärikad kinohommikud
Jäneseurg
Iga 5. seanss TASUTA!
11:00

ÜKS ELU
ONE LIFE
JUTUSTAB DANIEL CRAIG
RÄNNAK ELLU JÄTKUB
12:25

Vennaksed
MIKA KAURISMÄKI
12:45 14:10 20:45

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO »SÕPRUS«
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1955

ÄRA KAOTA LOOTUST
IRA SAGHI FILM
THURE LINDHARDT ZACHARY BOOTH
19:00 21:15

30.08	Minu õelapsed üksinda kodus - eesti keeles	10:50	Vuosaari	14:35 18:20
	Väärikad kinohommikud: Jäneseurg	11:00	Kes? Film kõige pisematele - eesti keeles	16:10
	Üks elu	12:25	Kuutõusu kuningriik	18:30 20:25
	Vennaksed	12:45 14:10 20:45		

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

30.08 Esilinastus: Ära kaota lootust 19:00
Ära kaota lootust 21:15
Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

BOURNE'I PÄRAND
NEID POLNUD KUNAGI AINULT ÜKS...

JEREMY RENNER RACHEL WEISZ EDWARD NORTON

KINODES 31. AUGUSTIST

K12

Tallinna Linnavalitsus
Venemaa Föderatsiooni Teatriliit

Союз театральных деятелей РФ

Eesti Vabariigi Kultuuriministeerium
Venemaa Föderatsiooni Kultuuriministeerium
Festival «Zolotaja Mask» (Moskva)
MTÜ ART-Forum

ЗОЛОТАЯ МАСКА
В Эстонии 2012
ТЕАТРАЛЬНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ

Teatrfestival Kuldne Mask Eestis 2012
Permi kaasaegne teatrikunst — Martin McDonagh'i
«ÜKSILDANE LÄÄS»
teatris «Silla juures»

OKTOOBER
6.
OKTOOBER

HEAD TEKSTID,
HEA TÄTER —
PARIM, MIS VENEMAALT
TULLA SAAB
www.piletilevi.ee
www.goldenmask.ee

emt EMT TOPELTPLUSS KLIENDILE PILETISOODUSTUS 25%

Ametlik lennupartner
ESTONIAN AIR RUSSKIJ DOM

Meediapartnerid
Eesti Kultuurkapital
Eesti Päevaleht

KÕIKIDEL ETENDUSTEL ON EESTIKEELNE SÜNKROONTÕLGE

Augusti TantsuFestival
13th International Performing Arts Festival Tallinn

TÄNA! N 30.08 20:00 www.tantsufestival.ee

DORIS UHLICH (Viin)
Rising Swan

Kanuti Gildi SAALIS
(Pikk 20, Tallinn)

21.–31.08.2012

KANUTI GILDI SAAL

Katusekino suurim söber

Katusekino söber

KATUSE KINO

VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA

KINOKLASSIKA

HOMME

VALITUD HUUMOR

Some Like It Hot

Billy Wilder

1959/120min

Disco Dancer

Babbar Subhash

1982/135min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee

Osta pilet eelmüügist vihmakindlate soojendusega terrassidele.

KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

Seansside algus orienteeruvalt kell 22.00.

KATUSEKINO.EE

Meediapartnerid

EESTI EKSPRESS

Partner

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuude müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsaõبراlik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Koolitus

- Rootsi-, taani-, soome-, inglise- ja saksa keel. Tava- ja minigrupid. Koolitused firmadele. 17.09-09.11.2012 30 akt / 154 EUR 17.09-28.12.2012 60 akt / 231 EUR Hinnad sisaldavad käibemaksu. Asume Tallinna vanalinnas Rüütli 9. Tel 644 1921 Mob 5187562 E-post:info@rg.ee www.rg.ee

Müük

- Aitame alustavaid ja väikeettevõtjaid soodsa kaupluse ja muu firmasisustusega. Tähetorni 21j, Tallinn. Tööpäevadel 10-17. Apuneks OÜ
- Saetud, lõhutud küttepuud: lepp, kask, sanglepp, saar, kuusk ja segapuud koos transpordiga. Tel 672 5338, mob 525 9433 Votikmetsa OÜ

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel. ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Eesti Kontsert

L 1. september kell 16 Väravatorni Väravatorni hooaja avakontsert

La musica / Ülistades muusikat HORTUS MUSICUS

Kunstiline juht Andres Mustonen

P 9. september kell 14 Paide kirik

Peegel peeglis Kammerkoor COLLEGIUM MUSICALE

Koori solistid: Mikk Dede (tenor) Marten Altrov (klarnet) Ene Salumäe (orel) Dirigent Endrik Üksvärav

Arvo Pärdi ja Pärt Uusbergi looming

Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537, Pärnas 445 5800, Jõhvis 33 42 000, www.concert.ee

Ehitus

- Ehitus-rem. toru, elektri, plaatimis-tööd. Laon korstnaotsi. Lamekatuste rem. rullmat. SBS. Tel 501 1413.

Äriteenus

- Firmade likvideerimine www.likvideerimine.ee, tel 506 7151.

Töö

- Tallinna Lasteaed Pääsusilm korraldab konkursi lapsehoolduspuhkusel viibiva õpetaja 1,0 ametikoha täitmiseks. Avaldus ja CV esitada 3.09.2012 paasu-silm@la.tln.edu.ee.

Teenus

- KAARDID ENNUSTAVAD Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee
- NÕUANDELIIN tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97€/min.

Kinnisvara

- Võtan rendile otse omanikult korteri, tel 508 9052.

Teated

- Advokaadibüroo Leppik & Partnerid müüb komisjonärina avalikul kirjalikul enampakkumisel pandipidaja

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME

TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- Konsultatsioon tasuta!

VEO- ja KOLIMISTEENUS

nõude rahuldamiseks (VÕS § 305, AÕS § 294 ja § AÕS 296) tervikvarana pandipidaja valduses olevad mobiilvõrgu seadmed tootjalt ZTE ja abimaterjalid (edaspidi Enampkumise ese) alghinnaga 400 000 eurot. Enampkumisel osalemiseks tuleb enampkumisel osalejale edastada enampkumise korraldajale hiljemalt 10. septembriks 2012. a kl 11.00 aadressile Veetorni 4, Tallinnas (Advokaadibüroo Leppik & Partnerid) kinnine ümbrik kirjaliku pakkumisega. Ümbrikule tuleb märkida, et ümbrik on esitatud osalemiseks 10. septembri 2012. a enampkumisel. Pakkumine peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- pakkuja nimi ning elu- või asukoht, e-posti aadress;
- avaldus müüdava vara ostmiseks enampkumiseks kehtestatud tingimustel;
- tõend tagatisraha tasumise kohta;
- sõnadega ja numbritega kirjutatud konkreetne arvuline pakkumissumma Enampkumise eseme ostmiseks;
- pakkuja kinnitus, et on ta on tutvunud ja nõus enampkumise tingimustega;
- arveldusarve number, kuhu kanda ta-

gastamisele kuuluv tagatisraha;

- pakkumise tegemise kuupäev, pakkuja nimi, allkiri. Kui pakkumise esitab esindaja, siis volikiri;
- väljavõte juriidilisest isikust pakkuja äriregistri B-kaardist;
- kinnitus, et pakkumine on jõus 90 päeva alates 10. septembrist 2012. a.

Tagatisraha suuruseks on 20 000 eurot, mis peab olema laekunud Advokaadibüroo Leppik & Partnerid arveldusarvele nr 10220111029012 AS-s SEB Pank hiljemalt 11. septembriks 2012. a, enne Enampkumise eseme müügilepingu allkirjastamist. Juhul kui enampkumise võitja ei sõlmi Enampkumise eseme müügilepingut või ei tasu terves ulatuses müügihinda hiljemalt 11. septembril 2012. a, siis enampkumise võitjale tagatisraha ei tagastata ning Enampkumise eseme müügileping sõlmitakse paremuselt teise pakkujaga, kes peab tasuma enda poolt pakutud Enampkumise eseme müügihinna täies ulatuses, või kuulutatakse enampkumine nurjunuks. Enampkumise korraldajal on igal ajal õigus mistahes põhjusel lükata tagasi kõik esitatud pakkumised, loobuda enampkumisest ning lugeda enampkumine nurjunuks. Sellisel juhul tagastatakse enampkumisest osavõtjatele tagatisraha ning osalustasu. Enampkumise korraldaja müüb Enampkumise eseme sellisena nagu ta on ning ei vastuta Enampkumise eseme varjatud puuduste eest. Enampkumise võitja kohustub arvates enampkumuse edukaks tunnistamisest kandma kõik Enampkumise esemega seotud kulud, eduka pakkumuse tegemisega loetakse, et ta on vastu võtnud Enampkumise eseme kaudse valduse ning temale on üle läinud Enampkumise eseme juhusliku hävimise risk ning ta kohustub võtma vastu Enampkumise eseme otsese valduse peale müügihinna täieliku tasumisega. Enampkumise korraldaja ei hüvita enampkumisel osalejate poolt enampkumisel osalemiseks tehtud kulutusi ega vastuta enampkumise korraldamisel enampkumisel osalejatele tekkinud kahju eest.

peavad sõlmima hiljemalt 11. septembril 2012. a Enampkumise eseme müügilepingu. Enampkumise eseme ostuhind, millele lisanduvad seaduses sätestatud ulatuses maksud, peab olema laekunud Advokaadibüroo Leppik ja Partnerid OÜ arveldusarvele nr 10220111029012 AS-s SEB Pank hiljemalt 11. septembriks 2012. a, enne Enampkumise eseme müügilepingu allkirjastamist. Juhul kui enampkumise võitja ei sõlmi Enampkumise eseme müügilepingut või ei tasu terves ulatuses müügihinda hiljemalt 11. septembril 2012. a, siis enampkumise võitjale tagatisraha ei tagastata ning Enampkumise eseme müügileping sõlmitakse paremuselt teise pakkujaga, kes peab tasuma enda poolt pakutud Enampkumise eseme müügihinna täies ulatuses, või kuulutatakse enampkumine nurjunuks. Enampkumise korraldajal on igal ajal õigus mistahes põhjusel lükata tagasi kõik esitatud pakkumised, loobuda enampkumisest ning lugeda enampkumine nurjunuks. Sellisel juhul tagastatakse enampkumisest osavõtjatele tagatisraha ning osalustasu. Enampkumise korraldaja müüb Enampkumise eseme sellisena nagu ta on ning ei vastuta Enampkumise eseme varjatud puuduste eest. Enampkumise võitja kohustub arvates enampkumuse edukaks tunnistamisest kandma kõik Enampkumise esemega seotud kulud, eduka pakkumuse tegemisega loetakse, et ta on vastu võtnud Enampkumise eseme kaudse valduse ning temale on üle läinud Enampkumise eseme juhusliku hävimise risk ning ta kohustub võtma vastu Enampkumise eseme otsese valduse peale müügihinna täieliku tasumisega. Enampkumise korraldaja ei hüvita enampkumisel osalejate poolt enampkumisel osalemiseks tehtud kulutusi ega vastuta enampkumise korraldamisel enampkumisel osalejatele tekkinud kahju eest.

Avaldame sügavat kaastunnet Vjatseslav Fomitsjovile

EMA

surma puhul

AS Teede REV-2 kollektiiv

Mälestame kauaaegset koostööpartnerit

PEEP HUNTI

Avaldame kaastunnet lahkunu omastele

K-Projekt AS

Mälestame kallist kursusekaaslast

LAINE KIISSI

ja avaldame kaastunnet omastele

1952. a lõpetanud keemikud

Südame sügavaim valu
vaikiv kui igavik on...

Südamlik kaastunne Annile kalli

EMA

kaotuse puhul

Töökaaslased Eesti Ajalehtedest

Mõni hetk on elus valusam, kui teine, mõni hetk on kohe väga, väga valus...

Avaldame siirast kaastunnet Ergo Tiimusele perega armsa tütre

ANDRA ROSENBERGI

ootamatu surma puhul

Päästeamet Põhja päästekeskus

Maga vaikselt, puhka rahus – südamed on Sinuga... Mälestuste päiksekullas jääd Sa ikka meiega.

Teatame sügava kurbusega, et on lahkunud meie kallis poeg ja vend

INDREK GENTALEN

(sünd Klaasmaa) 25.04.1981 – 26.08.2012

Leinavad omaksed

Hüvastijätt 31. aug kl 14.30 Pärnamäe krematooriumis

Südamlik kaastunne Ellele lastega kalli abikaasa, isa ja vanaisa

ANTS KAUNA

kaotuse puhul

Ivar, Irene, Ivo, Leena, Toomas, Kadri, Peeter, Tiina, Märt ja Riina

Mälestame kauaaegset head kolleegi

PEEP HUNTI

ja avaldame südamlikku kaastunnet lähedastele

Kolleegid Tallinna Kommunaalametist ja Kadrioru Pargist

Ärasaatmine 31.augustil kl 12.30 Pärnamäe Krematooriumis

Puhka rahus!

Meie armas

HULDA VEIDEMANN

Sünd 15.05.1922 Tallinnas Surn 22.07.2012 Stockholmis

Jaan ja Harry peredega Sugulased ja sõbrad Eestis ja Rootsis

Urni muldasängitamine 8.septembril kl 12 Siselinna kalmistul

Tunneme südamest kaasa Ergo Tiimusele armsa tütre

ANDRA ROSENBERGI

kaotuse puhul

Kolleegid Päästeametist

Kaotus on valus, mälestus jääb...

Avaldame sügavat kaastunnet omastele

KAIE RATAS

19.11.1964 - 27.08.2012

surma puhul

Leinas langetavad pead kolleegid OÜ-st Suurtüki NK ja AS ABC Kingast

Avaldame siirast kaastunnet Kristinale perega kalli isa, vanaisa ja äia

ANTS KAUNA

kaotuse puhul

Ivar, Irene, Ivo, Leena, Toomas, Kadri, Peeter, Tiina, Märt ja Riina

Eesti Kunstnike Liit

mälestab oma töökaaslast

ANTS KAUNA

07.06.1947 – 27.08.2012

Südamlik kaastunne omastele

Mälestame kallist klassijuhatajat

JÜRI TALKUT

Südamlik kaastunne omastele

Liivalaia Gümnaasiumi XXXIII lend

Avaldame sügavat kaastunnet Andres Taborile

ISA

surma puhul

AS Balbiino kollektiiv

TELEVISIOON

ETV

07.40 Väike maja preerias: Kadunud tüdrukuke (USA 1976)

08.25 Ajavaod: Lennukikuurd koorikutega (ETV 2011)

08.55 Gilmore'i tüdrukud, 13/22: Paremoleksin Philadelphias (USA)

09.35 Oru valitseja (Inglise 2005)*

10.30 Briljantkuninganna, 3/3 (The Diamond Queen, Inglise 2012)*

11.20 Dokfilm Jäätmed = toit (Waste = Food, Hollandi 2006)*

12.10 Ilus on maa (Eesti Telefilm 1984)

12.55 Suvehommiku lood (ETV 2008)*

13.45 Täheleav: Katrin Kuldma (ETV 2012)

15.00 Vanad ja kobedad: Väino tütar (Eesti 2002)*

15.30 Väike maja preerias: Kadunud tüdrukuke (USA 1976)*

16.15 Gilmore'i tüdrukud, 13/22: Paremoleksin Philadelphias (USA)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Eesti mäng*

17.40 Südameasi: Rünkpilved (Heart-beat, Inglise 2003)

18.30 Aktuaalne kaamera

18.45 Naljatera (ETV 2011)

18.55 Korvpalli EM-i valikmäng: Slovakkia – Eesti

20.00 Minu pere (Inglise 2010)

20.30 ENSV: Vale päev (Eesti 2012)

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm. Sport

21.30 Eesti mäng

22.00 Riigimehed, 7/8: Autopiloot (Eesti 2010)

22.30 Muusikadokk Roki seitse lainet, 7/7: Briti indie-rokk (Seven Ages of Rock, Inglise 2007)

23.20 Südameasi: Rünkpilved (Heart-beat, Inglise 2003)*

00.10 Ajalik ja ajatu: Maailma usundid. Islam, 2 (ETV 2008)

00.40 Luuletus: Andres Langemets. Pilvel (ETV 2009)

00.45 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 326/400

06.45 Jetsonid

07.10 Pipi Pikksukk: Pipilähe laadale

07.35 Kass Oggy ja kurjad prussakad

08.00 Suvereporier*

09.00 Ettevaatust inglisa*, 128/194

10.00 Talisman*, 48/100

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5317

11.30 Suur lotokolmapäev*

12.30 Ameerika tippmodell 13: Hooaja viimane!

14.30 Südametukse, 240/255

15.30 Punased roosid, 327/400

16.30 Talisman, 49/100

17.30 Ettevaatust inglisa, 129/194

18.30 Kodus ja võõrsil, 5318

19.00 Pilvede all

20.00 Galileo

20.30 Suveröömud

21.00 Suvereporier

22.00 Kaks kanget Venemaal: Viimane!

00.00 Ihukaitsja (The Bodyguard, USA 1992). R: Mick Jackson. O: Kevin Costner, Whitney Houston. Romantiline põnevusfilm popdii-vast (Whitney Houston), kellele palgatakse uus ihukaitsja (Kevin Costner).

02.15 Viimane skaut (The Last Boy Scout, USA 1991). R: Tony Scott. O: Damon Wayans, Chelsea Field, Bruce Willis. Põnevusmärul

03.55 Suvereporier*

04.40 Mentalist: Verevennad

05.20 Chuck: Chuck vs. kolonel

TV3

06.15 Beyblade: metallvõitlejad 1, 25

06.40 Minu väike poni

07.05 Beyblade: metallvõitlejad 1, 25*

07.30 Simpsonid 9, 11: Lauldes ja tantsides

07.55 Kirglik süda, 109*

08.50 Kirgedetorm, 1453*

09.50 Elu keset linna, 43*

10.20 Vaprad ja ilusad, 6293*

10.45 Top Shop

11.10 Simpsonid 9, 11: Lauldes ja tantsides*

11.40 Omakohus*

12.10 Kaitseinglid 2, 12: Koolitusvideo

13.05 Sündmus 1, 14: Sõnum kodust*

14.00 Kättemaksukontor: Lilleäri – 1*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6294

15.25 Selline on elu!: Põgenev perekond, 2. osa

16.25 Kirglik süda, 110

17.25 Kirgedetorm, 1454

18.30 Elu keset linna, 44

19.00 Seitsmesed suvesadamas

19.30 Omakohus

20.00 TV3 varasalvest: Kuldsuu

20.30 Kättemaksukontor: Lilleäri – 2

21.30 KINO3: Videvik (Twilight, USA 2008). Romantiline seiklusõudukas. R: Catherine Hardwicke. O: Kristen Stewart, Robert Pattinson, Taylor Lautner, Billy Burke, Peter Facinelli, Elizabeth Reaser

23.55 Californication 4, 12: Õiglane kohtlemine

00.40 Euroopa Pokkeriturnee

01.30 Päästjad 5, 14: Ratastel

02.18 TV3play.ee uudised

02.20 Kinominutid

02.50 TV3 varasalvest: Kuldsuu*

03.20 Seitsmesed suvesadamas

03.45 Omakohus*

04.10 Kättemaksukontor: Lilleäri – 2*

05.00 Seitsmesed suvesadamas

05.30 Selline on elu!: Põgenev perekond, 2. osa*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.30 LE. Pailapsiin, 11 (ETV 1987)* **08.00** Väike Nicolas* **08.10** Pritsimees Saamuel* **08.20** Ajakompass* **08.45** Mõtõlus: Enn Kasak (ETV 2004) **09.15** Täna nopib kull ühe tibu (USA 2008) **10.27** ERR-i uudised **16.40** Keele meelest, 1/5 (Eesti 2007)* **17.05** Nähtamatud maailmad, 3/3 (Invisible Worlds, Inglise 2010)* **18.00** Tule õuel, 15 (Eesti 2012) **18.30** Väike Nicolas **18.40** Aisopose teater **18.55** Garth ja Bev **19.05** Kuulsad muinaslood **19.10** Konn ja sõbrad **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vn) **19.50** Minuscule **19.55** Korvpalli EM-i valikmäng: Slovakkia – Eesti **20.50** Ilus maa: Sibulatee retk **21.00** Kalailm, 12 **21.30** Spioonid (Inglise 2006) **22.25** George Gently: Rahu ja armastus (Inglise 2010) **23.50** Eesti TOP 7 (ETV 2012)* **00.31** ERR-i uudised

Kanal 11

06.10 Armastus või raha, 89 **06.55** Heartland*, 63: Usaldus **07.45** Südametukse, 239 **08.40** Doktor Oz* **09.35** Doktor Oz **10.30** Ellen*, 3/170 **11.25** Superlapsehoidja*: Jacksoni pere **12.20** Top Shop **12.35** Madin vannitoas **13.05** Madin elutoas* **13.35** Kas-

vatamatud tüdrukud* **14.30** Tee õnnele, 377 **15.25** Tee õnnele, 378 **16.20** Heartland **17.20** Superlapsehoidja: Newtoni pere **18.15** Doktor Oz **19.05** Kodutunne: Hooaja viimane! **20.00** Ellen, 4/170 **21.00** Lihtne, kiire, maitsev! **21.30** 10 aastat nooremaks USA: Tunne end naisena **22.00** Piinlikud kehad **23.00** L-sõna: Tähelepanu, võte! **00.00** Suvereporier **00.50** Kodutunne* **01.35** Fort Boyard: Viimane! **02.25** Heartland*, 64 **03.10** Doktor Oz* **03.55** Doktor Oz* **04.40** Fort Boyard*: Viimane! **05.30** Suvereporier*

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed suvesadamas **09.30** Kodu keset linna 1, 10* **10.00** Kälimehed 1, 8 **11.00** Vaarao Tutanhamoni haua needus 2/2 (The Curse Of King Tut's Tomb 2/2, 2006) **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 1, 11 **14.00** Farscape – kosmoses kaotsis 3, 65 **15.00** Rajalt maha 3, 40* **16.00** Kuni surm meid lahutab 4, 20 **16.30** Kummituslinna vangid, 7* **17.30** Rajalt maha 3, 41 **18.30** Simpsonid 10, 19* **19.00** Clevelandi sõu, 7 **19.30** Ameerika paps 1, 11 **19.55** Ulakad vanurid **20.30** Simpsonid 10,

20 **21.00** KINOÕHTU: Tagasi looduse rüppe (Into the Wild, USA 2007) **23.55** Paljalt naljakas **00.25** Kinominutid **00.55** Eureka 4, 20 **01.50** Salatoimikud 5, 13 **02.40** Hommikuraadio **05.00** Kodu keset linna 1, 11* **05.25** Seitsmesed suvesadamas **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

07.00 Suvereporier **07.55** Kahevõitlus* **08.25** Tuvikesed*: Rock'n'rolli plika **08.50** Krimi* **09.15** Rannavalve* **10.10** USA jalgpalli kõrgliiga otseülekanne*: OTSE! New York Red Bulls – DC United **12.15** Ükskord Mehhiikos* (Once Upon a Time in Mexico, USA 2003) **14.00** Ei midagi isiklikku*: Suur pauk **14.50** Rannavalve **15.40** MacGyver* **16.35** Walker – Texase korralvur* **17.25** 20 kõige šokeerivamat...*, 21...: rumalat hulljulget. **18.15** MacGyver **19.10** Walker – Texase korralvur **20.00** Kahevõitlus **20.30** Kahevõitlus: Hooaja viimane! **21.00** Ekstreemkalapüük Robson Greeniga: California **22.00** Superbad – ülikõval (Superbad, USA 2007) **00.00** Tuvikesed: Puhkus Vegasas **10.30** 20 kõige šokeerivamat...*, 22...: riukukke **01.20** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Üritad reeglitest ja normidest mööda hiilida. Samuti üritad oma vabadust iga hinna eest säilitada.

SÕNN Boss või keegi teine, kelle soovitusi pead kindlasti arvestama, räägib eriti valjul toonil. Ta annab sulle mõista, et asjad tuleb korda teha.

KAHSIKUD Olukorrad või inim-suhted, kus on olnud puudusi ja vajakajäämisi, võivad nüüd jälle end meelde tuletada.

VÄHK Ei tasuks end siduda kellegi teise projektiga. See võib edaspidi vaid probleeme kaasa tuua. Päev on soodne vanadele asjadele-ese-metele elu sisse puhumiseks.

LÕVI Suhted ja kohtumised teistega võivad neil päevil olla kantud üllatusmomendist. Keegi võib käituda ebatavaliselt või tehakse sulle endale mõni ootamatu ettepanek.

NEITSI Juhtub asju, mida sa ei oska ette näha. Ent need ootamatused võivad avada sinus sisemise inspi-ratsiooniallika, mistõttu suudad lahendada paljud probleemid.

KAALUD Täna ja homme võid kohata kedagi, kes võib sulle teha ootamatu ettepaneku või lööb ta lihtsalt su plaanid segamini. Siiski ei tasuks täna anda lubadusi.

SKORPION Kaldud kergesti äärmustesse – eriti kodustes perekondlikes suhetes. Teisel tasandil on soodne päev sisekaemuseks ja oma vajaduste väljaselgitamiseks.

AMBUR Oled julge, kiire ja riskialdis, mistõttu su teod võivad kaineist mõistusest ette jõuda. Suure töönäosusega hindad oma võimeid üle ja pärast põed kordasaadetud asjade pärast.

KALJUKITS Kuuldused kellegi heast õnnest, rikkusest ja edukusest tekitavad sinus sisemise võbeluse, millel võib olla psühho-teraapiiline efekt – paneb ka sind ennast käsile võtma.

VEEVALAJA Heal juhul on oodata mõnda põnevat sündmust või kohtumist omapärase tüübiga. Negatiivsel juhul on raske plaanidest kinni pidada.

KALAD Kipud asju üle rääkima ja põhjendama seal, kus see vajalik ei ole. Sa justkui tunneksid end süüdi selles, mida räägid või teed.

ILM

Neljapäev +17...+21
Ida-ja kagutuul 1–6 (9) m/s

Reede +16...+21
Kagutuul 4–10 (14) m/s

Laupäev +14...+18
Kagutuul 4–10 (14) m/s

Pühapäev +16...+19
Edelatuul 4–10 m/s

RISTSÕNA

	OPTIKA-RIIST	KÕLBLU-SETU	...SIGA (pekaari) PIIRISTATUD MAATÜKK	PÄRIKKU-SE KANDJA (ühend.) MESILAS-PIIM	EDU OMAV SINE, ET STUDIO (erapooletu)	VÕRE "JUSTA-MENDI" LIIGE	PRILLI-MEISTER UUS-JOOD	RUMEENIA RAHAÜHIK LIND	NAINE, KELLE MEES ON SURNUD
POSTI-SAADETIS									
MÄNGU-KAART									
VEHKLE-MISALA									
... ROY" (W. Scott) romaan)									
LUGU-PIDAMINE									
RIIK AASIAS TÕMBLUS-TÕBI									
SIK...									
RÕDU									
KIVINE KÕRGENDIK MERES KORAANI TÄIEND									
TÄHTS. OLEMUSIK 501.									
HURTSIK									
INERTGAAS									
PEETRI HÜÜDNIMI									
IRIMAA END. NIMI									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

•• Hotellis peatuv mees tellib hommikusööki:

„Palun mulle kaks keedumuna: üks täiesti toores, teine aga kivikõvaks keedetud. Lisaks kaks kõrbenud röstsaia ja hallitanud vorsti. Toidu kõrvale tooge palun vaevalt leiget ja väga lahjat kohvi.”

„See on väga keeruline tellimus,” imestab ettekandja. „Ma ei tea, kui kaua mul sellega aega läheb.” „Tõesti?” küsib mees. „Eile õnnestus see teil vaid paari minutiga...”

•• Ida-Tallinna keskhaigla sünnitusosakonna arst kiidab Mart Sanderi maali:

„Milline realistlik pilt!”

„Kas meeldib?” on Sander rahul. „Jah, paneb lausa suu vett jooksma!”

„Kuidas? Päikesetõus paneb teil suu vett jooksma?” „Tohoh! Ja mina arvasin, et see on praemuna...”

•• Hunt jänesele: „Noh, kas viina võtame?” „Võtame!” „Näe, siin on sulle raha, lippa poodi ja too poolik!”

Jänes pistab jooksu, hunt aga lausub rebasele:

„Selle mõtlesid sa küll kavalasti välja, punakasukas, et suupiste ka viina kohale toobi!”

Pauer

KRISTIAN PAUR

Nemi

LISE MYHRE

SUDOKU

Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

	3	1	4						
	4			5			6	2	
			9	7				3	
						3		7	
	1	3				2	8		
8		7							
2				6	5				
3	6			9			1		
					3	5	2		

SUDOKU reeglid

•• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

3	4	7	1	8	9	2	5	6
5	8	6	7	2	3	9	4	1
2	1	9	4	6	5	8	3	7
8	2	3	6	4	1	5	7	9
1	9	4	8	5	7	6	2	3
6	7	5	9	3	2	1	8	4
9	6	2	5	7	4	3	1	8
7	3	8	2	1	6	4	9	5
4	5	1	3	9	8	7	6	2

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi: www.epl.ee/sudoku

Paraolümpia

Aet Süvari
sporditoimetaja

ETTEVALMISTUSED

Londoni veekeskus on ujujaid pungil

Sportlased on Londoni olümpiapargi veekeskuse vett ja basseine saanud katsetada juba nädala jagu. Olümpiabassein, mis oli populaarne treeningupaik juba suure olümpia ujujate seas – kurtsid ju Triin Aljand ja Martin Liivamägi samuti treeningubasseini suurt koormust, kus ujuda tuli sõna otseses mõttes tihe-
das ravis –, on nõutud harjutuskoht ka paraolümplastele, kes kõik tahavad vee enne tähtsaid võistlusi ära proovida.

Paljud reeglid on paraolümpiaujumises samad, mis suurel olümpial. Tõsi, mõningaid mööndusi tehakse stardiasendi puhul: vette võib hüpata nii pukil seistes kui ka istudes, aga osas klassides on lubatud startida ka juba basseinist. Pimedate ujujate jaoks on basseini ääres eraldi kohtunikud, kes annavad neile märku, millal on aeg pööre teha.

Ujujad on puudeastme järgi jaotatud kümnesse eri klassi, millest esimene tähendab kõige tõsisema, kümnes kõige kergema puudega sportlasi.

Nagu OM-il, nii on ka paraolümpial keelatud imetrikood ja seetõttu püsivad sealgi mitmed juba 2008. või 2009. aastal püstitatud rekordid. Oodatakse, et Londoni olümpial suudetakse neist mõnigi purustada. Ka Eesti paraolümpiaujuja Kardo Ploomipuu hellitab mõtet, et võiks sel aastal püstitada oma põhialal, 100 m seliliujumises uue isikliku tippmargi, mis oleks ühtlasi uus Euroopa rekord.

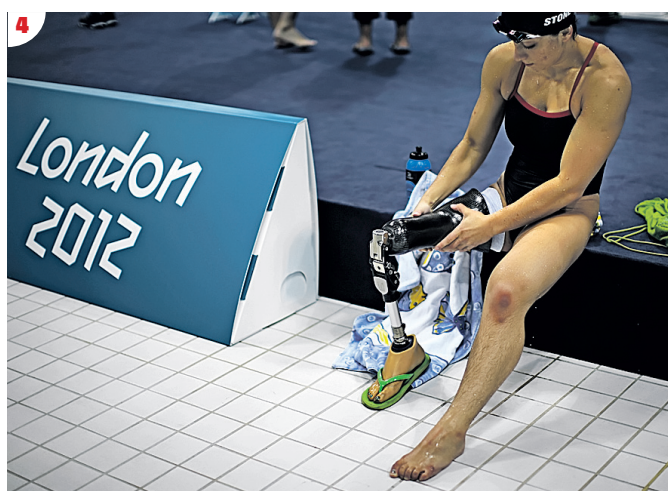
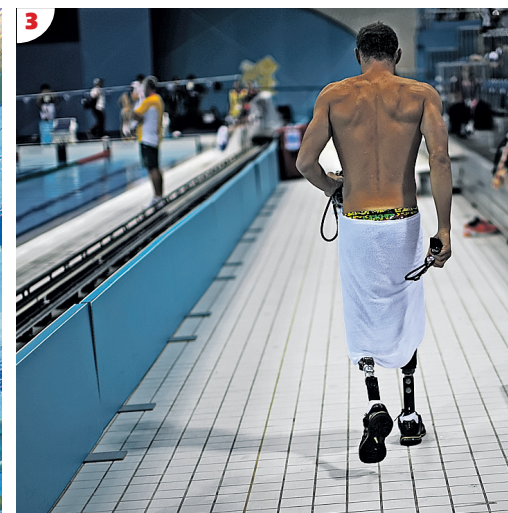
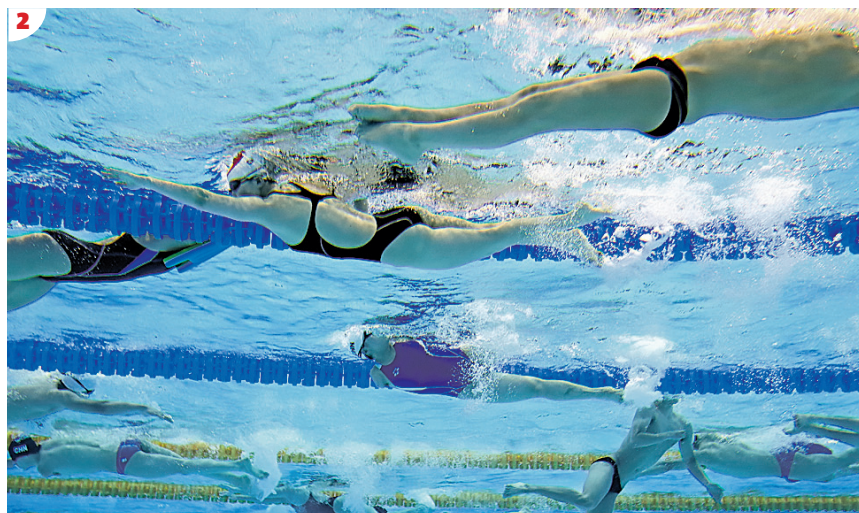
Paraolümpiaujumist saab jälgida otsepidis ka internetist www.paralympic.org. Kardo ujub homme 50 m vabadistantsi ja 4. septembril 100 m selili.

Ujujate vilgas treening enne täna Londonis algavaid võistlusi

-1- Brasiilia ujuja Daniel Dias -2- Ujujad treenivad päev enne võistluste algust. -3- Sakslasest ujuja Christoph Burkard lahkumas ujulast pärast treeningut -4- Ameeriklane Elizabeth Stone kohendab pärast treeningut oma jalaproteesi. -5- Pekingi olümpialt kaks kuldmedalit toonud Suurbritannia ujuja Ellie Simmonds sukeldumas -6- Suurbritannia ujuja Charlotte Henshaw Fotod: AP/Scanpix, PC/Scanpix

LEHT + DVD

ISSN 1406-0779

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@ep.lee Eesti uudised 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, ÄriLeht 680 4400, arvamus 680 4450, kultuur 680 4470, sport 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.ep.lee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

ISSN 1406-0869